

85
Р. 1/3

НЯХАЙ ЖЫВЕ
НЕ ПАРУШНЫ
КОМУНІСТАУ і

БЛОК
БЕСПАРТЫЙНЫХ!

РАБОТНІЦА і СЯЛЯНКА

НАША МАМА—ДЭПУТАТ

Музыка Д. Лукаса

Словы Эдзі АГНЯЦВЕТ

Allegretto

Цэлы дзень да нашай мамы
Носіць пісьмы паштальён, падае ён тэлеграмы —
Вестак сонечных мільён!

І глядзіць з усмешкай ціхай і чытае ўсё падрад адмысловая тка-
дам. Гэта шчасце: у на рода быць сумленнаю слугой! Самых лепшых сіл не
чыка і народны дэ-пу-тат. На ста-ле гара бі-

Цэлы дзень да нашай мамы
Носіць пісьмы паштальён,
Падае ён тэлеграмы —
Вестак сонечных мільён!

І глядзіць з усмешкай ціхай
І чытае ўсё падрад
Адмысловая ткачыха
І народны дэпутат.

На сталае — гара вітанняў,
Хоць ад радасці скачы!
Пішуць маме:
і сяляне,
І пілоты, і ўрачы.

Танчэ, хоць ад радасці ска-чы! Пі-шуць ма-ме: і ся-
Росо meno mosso
ля-не, і піло-ты і ўра-чы. І ра-мес нікі ўбрыта дзе-ліст зла-
жы-лі да я-е. Ма-ма! Мы ласка ва-га-дзім рукі добрыя тва-
Темпо!
е. І кра-нае сон-ца і шко-ла для радзімы дара-гой!
Coda ff poco rit.
ff poco rit.

І рамеснікі ў брыгадзе
Ліст злажылі да яе.
Мама!
Мы ласкава гладзім
Рукі добрыя твае.

І кранае сонца крылы
Віншавальных тэлеграм.
Голас мамін — ціхі, мілы:
— Дзякуй.
Сэрца я аддам.

Гэта шчасце —
у народа
Быць адданаю слугой.
Самых лепшых сіл не шкода
Для Радзімы дарагой.

На першай старонцы вокладкі: Людміла Шашкіна — комсамолка, вучаніца 10 класа 2-й жаночай школы г. Брэста, пераможца мотакроса, прысвечанага дню выбарай у мясцовыя Саветы.

Фото В. Германа. Мантаж А. Волкава.

ВЯЛІКАЯ СТАЛІНСКАЯ КАНСТЫТУЦЫЯ

ЧАТЫРНАЦЦАЦЬ год назад, 5 снежня 1936 года, Надзвычайны VIII з'езд Саветаў прыняў новую канстытуцыю, якую народ у чэсьце яе гварца назваў Сталінскай. З таго часу дзень Сталінскай Канстытуцыі ў нашай краіне адзначаецца, як дзень усенароднай урачыстасці.

На працягу ўсёй гісторыі чалавецтва не прымалася больш справядлівай канстытуцыі. Наша Сталінская Канстытуцыя законадаўча замацавала вынікі барацьбы і перамог савецкіх людзей з дня Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. А перамогі гэтыя сапраўды велізарныя. СССР уступіў у новую паласу развіцця сацыялістычнага грамадства, у паласу паступовага пераходу ад сацыялізму да камунізму.

Сталінская Канстытуцыя — самая дэмакратычная ў свеце. Яна прадаставіла працоўным нашай краіны поўныя, неабмежаваныя свабоды і палітычныя правы. У ёй чотка і ясна запісана, што ўсе багачці краіны — зямля, яе нетры, воды, лясы, заводы, фабрыкі, шахты — з'яўляюцца народным здабыткам, што ўся ўлада ў СССР належыць працоўным горада і вёскі ў асабе Саветаў дэпутатаў працоўных.

Залатымі літарамі ў Сталінскай Канстытуцыі запісаны вялікія правы савецкіх людзей: права на працу, на адпачынак, на забеспячэнне ў старасці і ў выпадку хваробы, права на адукацыю.

Яркім выражэннем сапраўднай дэмакратыі нашай Канстытуцыі з'яўляецца роўнапраўе грамадзян. Усе грамадзяне СССР, якія дасягнулі 18-гадовага ўзросту, незалежна ад іх нацыянальнасці, расы, полу, рэлігійных пераконанняў, адукацыі, сацыяльнага становішча і маёмаснага становішча, маюць права выбіраць і быць выбранымі ва ўсе званні Саветаў дэпутатаў працоўных.

Сталінская Канстытуцыя прадаставіла жанчынам палітычныя і эканамічныя правы. Жанчыны краіны сацыялізма актыўна ўдзельнічаюць у грамадска-палітычным жыцці краіны, у гаспадарчым і культурным будаўніцтве дзяржавы. Жанчыне дана роўнае з мужчынай права на працу, аплату працы, адпачынак, сацыяльнае страхаванне і адукацыю. Савецкая дзяржава свята ахоўвае інтарэсы маці і дзіцяці, аказвае грашовую дапамогу многадзетным і адзінокім маці, прадастаўляе па цяжарнасці водпускі з захаваннем утрымання, з кожным годам павялічвае сетку дзіцячых яслей і садоў, радзільных дамоў.

Жанчынам нашай краіны прадастаўлена права выбіраць і быць выбранымі ў Саветы дэпутатаў працоўных. Гэтае права яны скарыстоўваюць поўнашп. Так, у сакавіку 1950 года ў Вярхоўны Совет СССР выбрана 280 жанчын. Гэта азначае, што ў Вярхоўным Совеце СССР колькасць жанчын-дэпутатаў больш, чым ва ўсіх парламентах свету.

Беларускі народ паслаў 15 сваіх лепшых дачок у Вярхоўны Совет СССР. 98 жанчын з'яўляюцца дэпу-

татамі Вярхоўнага Савета БССР і звыш 19 тысяч — дэпутатамі мясцовых Саветаў.

З вялікай радасцю і законнай гордасцю мы можам заявіць, што няма такіх галін грамадскага жыцця, дзе-б п'ённа не працавалі жанчыны. Мы бачым жанчыну на адказных пастах міністраў, упраўляючых трэстамі, дырэктароў прадпрыемстваў, старшын буйных калгасаў, ля штурвала парахода і рэверса паравоза, на мосціку камбайна і за рулём трактара, жанчыну — вучоную і Героя Соцыялістычнай Працы. І ўсюды, на любым участку, савецкая жанчына поўна энергіі ў працы і творчасці.

Велізарны палітычны і вытворчы ўздым ахв'яў нашую краіну ў сувязі з падрыхтоўкай да выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных.

З глыбокім, радасным хваляваннем сустраў беларускі народ вестку аб згодзе таварыша Сталіна балатыравацца ў Мінскі гарадскі Совет дэпутатаў працоўных.

Усе свае лепшыя думкі і пачуцці савецкія людзі накіроўваюць вялікаму правадыру, другу і настаўніку — таварышу Сталіну.

З імем вялікага Сталіна звязаны ўсе нашы перамогі як у мірны, так і ў ваенны час.

З імем Сталіна мы ішлі ў бой і перамаглі фашысцкіх захопнікаў у часе Вялікай Айчыннай вайны.

З імем Сталіна мы адраджалі зруйнаваныя вайной гарады і вёскі, фабрыкі і заводы — усю народную гаспадарку.

Сталін — гэта наша шчасце.

Сталін — гэта мір ва ўсім свеце.

У падрыхтоўцы да выбараў актыўны ўдзел прымаюць жанчыны. У якасці агітатараў, членаў выбарчых камісій, давераных асоб у нашай рэспубліцы працуюць звыш 100 тысяч жанчын.

Найвялікшым праяўленнем давер'я да жанчын з'яўляецца іх вылучэнне кандыдатамі ў дэпутаты мясцовых Саветаў. Сярод кандыдатаў — лепшыя стаханаўкі прамысловасці і сельскай гаспадаркі, прадстаўнікі інтэлігенцыі: Анісія Гецман — звеннявая калгаса імя Варашылава Стаўбцоўскага раёна, Герой Соцыялістычнай Працы; Шаптыка Аляксандра — брыгадзір па коксагазу, з калгаса «Чырвоная змена» Любанскага раёна, Герой Соцыялістычнай Працы; Фёкла Кулік — стаханаўка Барысаўскага фанерна-запалкавага камбіната імя Кірава; Алена Панькова — электразваршчык Гомельскага вагоннага дэпо; Я. В. Жукоўская — урач мінскай 2-й савецкай больніцы; А. С. Валодзіна — дырэктар СШ № 11 г. Баранавіч і многія іншыя перадавыя жанчыны.

Жанчыны краіны сацыялізма аддаюць усе свае сілы і веды камуністычнаму будаўніцтву. Яны будуць і надалей поруч з мужчынамі будаваць светлы будынак камунізму, выконваць гістарычныя задачы, пастаўленыя вялікім Сталіным.

Маці

Прышла, шчаслівая,
Сюды яна,
Як простыя
Усёй краіны людзі,
Сказаць, што непатрэбна
Нам вайна.
І заявіць:
Вайны не будзе!

Яна прышла
Упэўнена сказаць,
І каб пачулі
На усёй планеце:
— Сягоння я прышла
Галасаваць
За будучынь,
За мір на свеце.

Каб ў радасці,
Без гора мы жылі,
Каб дзеці нашыя
Бяды не зналі,
І каб квітнела
Шчасце на зямлі...
Бо з намі Мір,
Бо з намі Сталін!..

Я. ПАРХУТА

ЗА ВЯЛІКАГА СТАЛІНА

Вестка аб тым, што наша выбарчая акруга будзе галасаваць за Сталіна — правадыра і настаўніка працоўных усяго свету — крылатай птушкай праяцела над нашай сталіцай, завітала ў кожны дом, у кожную кватэру, радасным святам адгукнулася ў сэрцах мінчан.

У нашай школе адбыўся вялікі мітынг. Усім нам, каму выпала шчасце галасаваць за Іосіфа Вісарыянавіча, хацелася выступіць і сказаць аб сваіх пачуццях, аб нашай любові да друга савецкай моладзі, сяганаосца міру — таварыша Сталіна. А сказаць нам было многа чаго. Мы, дзесяцікласніцы, стаім на парозе вялікай будучыні. І адчыніць дзверы ў гэтую будучыню атэстат сталасці, які школа ўручыць нам.

Дзе, у якой краіне, моладзь мае такія шырокія перспектывы? Чаго, скажам, чакаюць ад хвалёнай амерыканскай «дэмакратыі» тысячы маладых амерыканцаў і амерыканак, якія набываюць сярэдняю адукацыю? За вялікае шчасце лічаць яны працу дзе-небудзь у натарыяльнай канторы, на пошце, у тэатральнай касе.

Аб вышэйшай адукацыі нават сярэдні амерыканец не можа і марыць. Вельмі дорага каштуе яна, а калі і ўдаецца яе набыць — усёроўна не парадзе яна чалавека, бо не бароніць ад беспрацоўя.

Такая розніца паміж лёсам савецкай моладзі і моладзі капіталістычных краін.

Мая мара — паступіць толькі на хімічны факультэт універсітэта. Чаму мяне цікавіць хімія? Аб гэтым я сказала на мітынгу. Перад хіміяй — вялікая будучыня. Колькі новага, нявывучанага ў гэтай галіне! Колькі навуковых даследаванняў яна патрабуе!

У нашай савецкай Радзіме, дзе навука пастаўлена на службу народу, хіміі адводзіцца адно з першых месц.

Аднак, якая розніца паміж задачай і прымяненнем хіміі ў капіталістычных краінах, ахопленых псіхозам новай сусветнай вайны, і ў нашай савецкай Радзіме!

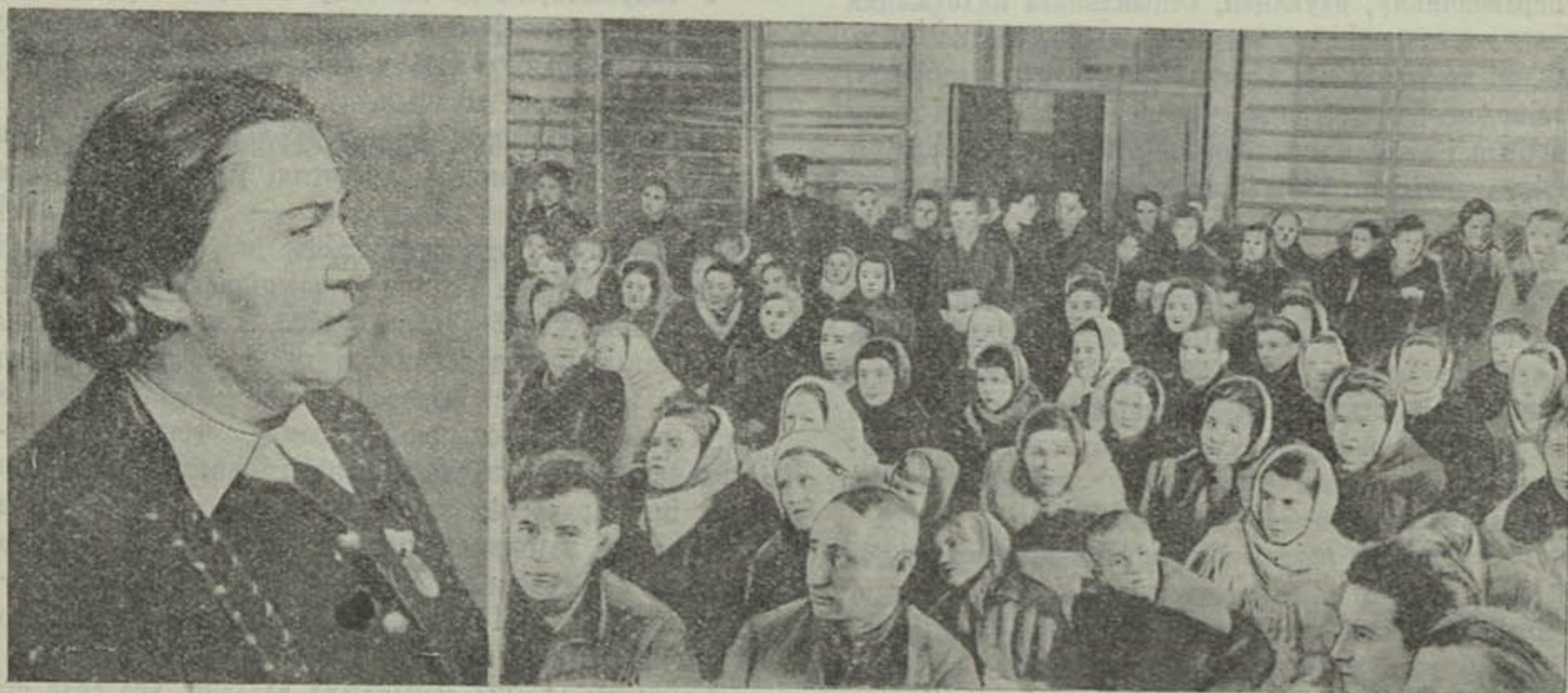
Там хімія асацыіруецца з жудасным паняццем «атамная бомба» і ўсім тым, чым яна пагражае: сіроцтвам, калецтвам, руінамі. У нас жа — з новымі гарадамі, сталінскімі новабудовамі, палегчанай да апошняй ступені працай людзей, іх працвітаннем.

Вось чаму мне хочацца далей вучыцца ва універсітэце і толькі на хіміяку.

... Майму шчасцю галасаваць за Сталіна зайздросцяць усе сяброўкі. Яны кажуць: «Галасуй і за нас».

І я з радасцю аддам свой голас за вялікага Сталіна — маю і ўсёй савецкай моладзі будучыню.

Н. ЕРМАЛАЕВА — вучаніца 10 кл. II сярэдняй школы г. Мінска.

Адбылася сустрэча са сваімі выбарчыкамі кандыдата ў дэпутаты Мінскага гарадскога Савета, маці 9-ці дзяцей, узнагароджанай ордэнам «Материнская слава» I ступені — Іраіды Вячаславаўны Мурашка. Пасля выступлення давераных і выбарчыкаў слова папрасіла Іраіда Вячаславаўна. Яна падзякавала выбарчыкаў за давер'е і запэўніла, што з чэсцю апраўдае яго. На здымку: І. В. Мурашка выступае на сходзе выбарчыкаў.

Фото Г. Бегуна і Р. Марата. (Фотакроніка БЕЛТА).

А. І. Безабразова за работай.

Фото М. Мінковіча.

ЭЛЕКТРАЗВАРШЧЫЦА

ДЗЕНЬ, калі пятнаццацігадовая Анна Безабразова разам з групай школьнікаў — экскурсантаў з вёскі Быкава Слабада — наведла Ржэўскі ваго-
нарамонтны завод, быў для яе рашаючым.

Запыленыя, загарэлыя, крыху здарожаныя, але вя-
сёлыя падлеткі гаманлівай гурбай увайшлі ў заводскі
цэх — і застылі зачараваныя. Тут, сярод гулу і рокату
магутных машын і пад'ёмных кранаў, якія лёгка ва-
рочалі цяжкія чатырохосныя таварныя вагоны, велізар-
нымі хобатамі перакідвалі з месца на месца шмат-
пудовыя сталёвыя колы, казачнымі асілкамі ўяўляліся
рабочыя, занятыя гэтай справай. Яны — гэтыя звы-
чайныя, на першы погляд, людзі — былі гаспадарамі
ў пануючым тут свеце тэхнікі, індустрыяльнай сілы.
Для вясковых падлеткаў, многія з якіх першы раз у
сваім жыцці былі ў горадзе і амаль усе — упершыню
бачылі завод, усё тут было незвычайным, уражлівым.
Вось стаіць, нібы толькі што вышаўшы з казкі, чала-
век і трымае ў руках чароўную палачку, з канца якой
сінімі пырэкамі разлятаюцца ў розныя бакі іскры аг-
ню. Не адрываючыся, шырока адчыненымі вачыма
глядзіць на яго мілавідная дзяўчынка, а ён толькі

звучыць ва ўсмішцы бліскучыя вочы і паказвае на
чорным успацелым твары белыя роўныя зубы...

Цяпер, праз пятнаццаць год, мякка ўсміхаецца Анна
Іванаўна, успамінаючы той далёкі жнівеньскі дзень.
Даўно стаў звычайным і прывычным электразварачны
апарат, які так ўразіў калісьці школьніцу. Даўно ўжо
яна сама зварвае сталь і жалеза. Але тады, тады яна
доўга ўспамінала прасторныя цэхі завода і чалавека,
якому падпарадкоўваецца сіні агонь, і ў тую-ж восень
паступіла на вагона-рамонтны завод вучаніцай-электра-
зваршчыцай.

Анна Іванаўна часта ўспамінае пра гэты выпадак,
калі ў тупіку, на запасных рэйках Баранавіцкага
вагоннага дэпо абкружаюць яе вышаўшыя са строю
вагоны. Нібы параненыя салдаты ў шпіталі, патра-
буюць яны ўважлівага вока, клопатлівага догляду. У
аднаго расшталіся на скальзунках вугольнікі. Другому
трэба прыварыць надрэсорныя і надрэсорныя брусці.
Трэціму — наставіць у буксавыя калодкі сталёвыя ча-
люсці. У чацвертага з'явіліся трэшчыны ў пяціку.
Ды ці мала якімі хваробамі можа захварэць вагон-
ветэран!

І ўпэўненым, вопытным поглядам акінуўшы чарговы
вагон, які прайшоў тысячы кілометраў і стаў у гада-
вы рамонт (Анна Іванаўна працуе на гадавым рамон-
це), электразваршчыца ведае — і гэты будзе праз
пэўны час як новы, і зноў скажучь майстар Анатоль
Мезенцаў і прыёмшчык інжынер-капітан Васільеў:

— Добра, Анна Іванаўна. Акуратна і трывала.

Ні разу не паступалі ад чыгуначнікаў скаргі на яе
работу. Ні разу не падводзіла яна таварышоў.

І яшчэ любяць электразваршчыцу Безабразаву за
тое, што працуе яна не толькі якасна, але і надзвы-
чай хутка. 200 — 300 процантаў нормы дае штомес-
ячна. А за перыяд ад снежня 1947 года, калі прышла
сюды на работу, выканала яна ўжо 6 гадавых норм.
Не толькі ўменнем і вопытам трэба было валодаць, каб
дабіцца такога поспеху, але і настойлівасцю, гарачым
імкненнем да працы. У яе ніколі не бывае прастою.
Электразваршчыкі нярэдка прастойваюць з-за несвое-
часовай падрыхтоўкі электродаў, вадкага шкла або
мелу. Яна-ж сама адшукае патрэбны дрот, парубае
яго на кавалкі, абмажа вадкім шклом, змешаным з ме-
лам, — вось і гатовы электроды. Гэта — работа непа-
срэдна нарыхтоўчага цэху, але Анна Іванаўна не шка-
дуе вольнага часу...

Гудок абвешчае аб сканчэнні рабочага дня.
Анна Іванаўна выключае апарат, апускае руку са
шчытком і ўсміхаецца мяккаю, добрай усмішкай:

— Колькі-ж мне яшчэ работы, таварышы!

І сапраўды, рэдкі вечар яна — член пленума аблас-
нога Савета Дорпрофсюза, засядацель народнага суда —
бывае дома. А сёння — заняткі тэхнічнага гуртка.
Трэба яшчэ перагледзець па падручніку тыпы трансфар-
матараў. Нездарма-ж жартуе сын:

— Ты, мама, таксама школьніца!..

Спакойнаю, цвёрдай паходкай ідзе электразваршчыца
дадому, і ўслед ёй цёплыя погляды кідаюць рабочыя.
Любяць яе ў калектыве.

Нядаўна чыгуначнікі сабраліся на перадвыбарчы сход
і назвалі Анну Іванаўну Безабразаву кандыдатам у
дэпутаты Баранавіцкага абласнога Савета дэпутатаў
працоўных. Назвалі, ўпэўненыя, што яна апраўдае іх
высокае давер'е.

В. ЗАРАЧЭНЯ.

НЕАБСЯЖНЫ ПРАСТОР

НА ПІСЬМОВЫМ стане Анны Афанасьеўны ляжыць гара клепатліва сабранага матэрыялу для яе новых прац: «Развіццё параўнанняў у школьнікаў» і «Працэсы абавульнення». Гара расла паступова: па крупіцы збіраліся і складаліся вынікі ўласных нагляданняў у школе. Здавалася-б, цяпер ужо можна браць «лапату» і пачынаць «раскопкі». Але «дзеянне лапатаў» — звычайная фіксацыя сабраных фактаў — не метаў у працы вучонага. Клепатліва, на сіта золата-шукальніка, прасявае вучоны свой шматгадовы вопыт, адбіраючы толькі самае каштоўнае — залатыя крупіны жыцця. Так у працэсе шматгадовых пошукаў, сумненняў і, нарэшце, пераконання, нараджаецца навуковы твор.

Так у 1940 г. нарадзілася дысертацыя «Развіццё паняццяў у дзяцей» у дацэнта Магілёўскага педагогічнага інстытута Анны Афанасьеўны Заруднай, адразу ж надрукаваная часопісам «Савецкая педагогіка». Па такім шляху ідзе яе далейшая навукова-даследчая праца.

Вярнуўшыся з раёна, куды яна ездзіла па даручэнню «Таварыства па распаўсюджанню навуковых і палітычных ведаў» (пры арганізацыі Таварыства яе аднаголосьна абралі намеснікам старшынні Прэзідыума) з лекцыяй, Анна Афанасьеўна адчула сябе не зусім здаровай. Дзень быў халодны, крыху прамерзла. Назаўтра

Дэпутат Віцебскага абласнога Савета калгасніца калгаса імя Мікаяна Талачынскага раёна комсамолка Еўдакія Іванайна Мядзюк з чэсцю апраўдала давер'е сваіх выбаршчыкаў. Яна зноў вылучана кандыдатам у дэпутаты абласнога Савета.

На здымку: Еўдакія Мядзюк працуе над кнігай.
Фота Г. Бегуна. (Фотахроніка БЕЛТА).

ўзнялася тэмпература. Урач прадпісаў толькі пасцельны рэжым. Але хто ўляжыць, калі навокал столькі спраў. І Анна Афанасьеўна садзіцца за свой пісьмовы стол.

У інстытуце горш не збярэшся з часам. Акрамя загадвання кафедрай псіхалогіі і логікі, Анна Афанасьеўна выконвае яшчэ абавязкі намесніка дырэктара інстытута. Гэта не проста пасада — гэта няспынны кантроль усёй навукова-даследчай працы інстытута.

Анна Афанасьеўна кіруе яшчэ студэнцкім гуртком па псіхалогіі. Гістарычнаму факультэту з гэтага года прыдаецца новы профіль — псіхалагаў. Неабходна падрыхтаваць старэйшыя курсы. Ад студэнтаў патрабуецца самастойнае абавульненне ўласных нагляданняў і вопыту. З асаблівай ахвотай моладзь бярэцца за паўлаўскія тэмы. Вучэнне вялікага рускага фізіёлага І. П. Паўлава захапляе студэнтаў. Умовы для працы ёсць. Таксама даволі энергіі, імкнення пазнаць, унікнуць у таямніцы навукі. І Анна Афанасьеўна радуецца поспехам выхаванцаў.

Дацэнт Зарудная не стаіць у баку і ад грамадскага жыцця. Магілёўчане добра ведаюць яе па публічных лекцыях сярод бацькоў, перад настаўнікамі, перад моладдзю. Асаблівай папулярнасцю карыстаюцца яе лекцыі на тэмы: «Выхаванне волі і характару», «Культура наводзін», «Маральнае аблічча маладога савецкага чалавека» і інш.

Таму яшчэ ў мінулыя выбары дацэнт Зарудная была адзінадушна вылучана кандыдатам у дэпутаты гарадскога Савета дэпутатаў працоўных. Працуючы ў бюджэтнай секцыі, Анна Афанасьеўна чула адносіцца да просьб сваіх выбаршчыкаў.

Не дзіўна, што ў спісе кандыдатаў у дэпутаты абласнога Савета прозвішча Анны Афанасьеўны Заруднай стаіць сёлета адным з першых. Яна працуе членам абласной выбарчай камісіі.

... У суседнім пакоі з грукатам валіцца на падлогу крэсла, і ўслед звоніць поўны захвалення голас двухгадовага Вовы: «Паравоз, Таня, паравоз!..» Хлопчык хоча пахваліцца радасцю сваёй вынаходкі, і ён колькі сілы барабаніць кулачкамі ў дзверы, за якімі «піша» яго мама. З-за дзвярэй чуецца строга-папераджальны шэпт старэйшай Тані:

— Вовік, маме нельга перашкаджаць...

— Таня, адчыні яму! — ужо не ў сілах адмовіць сабе ў прыемнасці глянуць у ясныя вочкі дзяцей, паднімаецца з месца Анна Афанасьеўна.

Дзеці напаўняюць шчаслівым смехам пакой. Вова карабкаецца адразу-ж на калені, трэцца пухлай шчочкай аб матчын твар. Гэта бязмоўная просьба — палашчыць. І маці гледзіць шоўкавы «вожык» вовінай галоўкі, цалуе сына ў вочкі, у шчокі. Таня-школьніца чакае, што і яе палашчаць — маці добра ведае, што азначае мяккае святло вялікіх цёмных вачэй дачушкі.

— Што Танюша атрымала па арыфметыцы сёння?

— «Чатыры», а па чытанню «пяць», — відаць, не зусім зручна гаварыць пра чацвёрку, куды лепш было-б і па арыфметыцы атрымаць «пяцёрку».

Маці гледзіць галоўку дачкі і ўважліва глядзіць ёй у вочы. І па лёгкай красцы, што разліваецца па твары дзяўчынкі, здагадваецца: Таня без слоў зразумела.

Дарэмныя настаўленні, як і празмерная пахвала ці асуджэнне, не даюць патрэбных вынікаў.

— Вдагадайся, мама, што нам з Масквы ёсць? — раптам схамянулася Таня і кінулася бегма ў суседні пакой.

Але маці не трэба ламаць галавы: не іначай, як ліст ад старэйшай дачкі, студэнткі другога курса філасофскага факультэта ўніверсітэта імя Ламаносава. Лена ўжо комсамолка, комсорг групы, выдатніца вучобы. Дзесяцігодку з сярэбраным медалем скончыла. А хіба даўно была такой, як Вова...

У Анны Афанасьеўны чацвёрта дзяцей. Ёсць яшчэ сын—васьмікласнік. Прыдзе ён са школы, муж вернецца з інстытута — і так весела, дружна возмуцца яны пасля абеду кожны за сваю справу.

Таня прыносіць ліст. Анна Афанасьеўна, як і ўсе на свеце маці, хвалючыся, разрывае канверт. Але ўсё добра. Дачка шле з Масквы свой радасны смех, свае навіны і праманістыя надзеі юнацтва.

Маці прачытвае ліст. Потым расказвае Вове казку пра сястрыцу Алёнушку і браціка Іванушку, праглядае сшытак у Тані, некаторы час любуецца на дзяцей і ніха кажа:

— Вось, дзеткі, мы і адпачылі.

Дзецям не хочацца пакідаць маці, але старэйшая Таня разумее: маму трэба слухаць. Яна паабяцала яшчэ разам адпачыць, значыць цяпер трэба ісці. Мама ніколі не ашуквае.

За педагогічную працу ўрад узнагародзіў дацэнта Зарудную ордэнам «Знак пачёта», медалем «За доблестный труд в Великой Отечественной войне» і значком «Отличник просвещения».

На прыкладзе Анны Афанасьеўны Заруднай — жанчыны-вучонага — мы бачым жыццёвасць і дзейнасць нашай Сталінскай Канстытуцыі, якая адчыняе савецкай жанчыне неабсяжны прастор.

Е. НАТАЛІНА.

Зянушата

БЫЛО ўжо за поўдзень, калі мы разам з работнікам паліт-адзела Смаргонскай МТС т. Саўкінай накіраваліся ў калгас «Савецкая Беларусь».

Дзень выдаўся цёмны, змрочны. Сонца не магло прабіцца скрозь шэрую пялёнку туману. Дземуў халодны лістападаўскі вецер. Дождж размываў выпавшы ноччу снег.

Мая спадарожніца расказвала пра Ганну Страх.

— Ганна — працавітая сумленная жанчына. Пяць год працуе жон-дэлегаткай. На сходах выступала спачатку бязліва, а зараз — першая актывістка на вёсцы. За добрыя справы калгаснікі вылучылі яе кандыдатам у дэпутаты абласнога Савета.

Тры гады таму назад сяляне вёскі Мінкі выбралі Ганну Страх дэпутатам сельскага Савета. Яе сустракалі ўсюды з прывітаннем і ласкай.

— Заходзь, Ганулька, — прасілі сяляне, — раскажы, што новага.

— Усюды сяляне арганізуюцца ў арцелі, — гаварыла яна, — і дружна працуюць. Паны ўсё жыццё хавалі ад нас справядлівасць, а ў калгасе колькі працуеш, столькі і атрымаеш. Вось у газетах пішуць, што за добрую працу дзяржава дае калгаснікам ордэны і медалі. Пара-б і нам пра калгас падумаць.

Пры выкананні дзяржаўных на-ставак Ганну Ільінічну можна было сустраць у кожным доме. Яна тады гаварыла:

— Дзяржава і аб нас клапаціцца. У нас і школа і больніца бясплатная, і правы вялікія нам дадзены. Таму перш-на-перш трэба выка-наць дзяржаўныя абавязацельствы.

Я ўжо ўсё здала: збожжа, і мяса, малако і тлушчы.

Як народны за-сядацель, яна ахоўвае савецкія законы, сурова ад-носіцца да рас-крадальнікаў гра-мадскай уласнасці, да гультаёў, хулі-ганаў. У той-жа час у яе асобе заў-сёды знаходзяць абарону сумленныя працаўнікі.

У лістападзе 1948 года Ганна Ільінічна пачала настойліва дабі-вацца арганізацыі калгаса ў Мінках. Спачатку выра-шыла пытацца ў сваёй сям'і. Муж адразу-ж яе пад-трымаў. Потым пайшла да сябро-вак. Мар'я Мінь-ко, Алімпіяда Ур-бановіч, Юзефа Сосна першымі згадзіліся запісаць у калгас.

Неўзабаве ў Мінках адбыўся сход. Сяляне падалі больш 30 заяў. Так пры актыўным удзеле Ганны ства-рыўся калгас «Савецкая Беларусь».

Кожны бурак, вырашчаны ў агародніцкай брыгадзе соў-гаса «10-годдзе БССР» (Бабруйская вобласць) важыць 8—10 кілограмаў. На здымку: стаханайка соўгаса Таргонская з вырашчанымі буракамі

Фота І. Пікмана.

Першы-ж год паказаў перавагі калектыўнай работы. Паявіліся машыны на палях. Не ў прыклад мінулым гадам пачалі мінкаўцы пшаніцу сеяць. Збожжа ўрадзіла на 14 цэнтнераў з гектара.

Увосень пацягнуліся да калгаснікаў падводы са збожжам, бульбай, гароднінай — аплата за працадні. Па чатыры кілаграмы збожжа і па пяцятара кілаграмы бульбы выдаў калгас на працадзень.

Ганна Ільінічна больш двухсот працадзён выпрацавала. Па ёй усе раўняліся. Сёлета яе сям'я мае больш шасцісот працадзён.

Ганны Ільінічны дома мы не засталі.

— Сёння лён мнуць, — паведаміў нам яе сын.

Мы ўжо сабраліся шукаць ільномялку, як дзверы адчыніліся і ў пакой увайшла гаспадыня. Ветліва прывітаўшыся з намі, яна заўважыла на сталё абвестку і прачытала ўслух. Яе запрашалі на семінар агітатараў.

— Што ў вас новага, Ганна Ільінічна? — пытаемся мы.

— Новага шмат. Лён пачалі мяць, за лесам паехалі: абору трэба будаваць. Скажу і пра сябе — дыктоўку пісала, задачкі пачала рашаць да тысячы. Хутка сыну пяцікласніку буду дапамагаць у задачах, — жартуе гаспадыня.

Тры разы ў тыдзень ходзіць Ганна Ільінічна ў чацверты клас вячэрняй школы для дарослых. Адзін вечар адводзіць вучобе ў гуртку, дзе калгаснікі вывучаюць правілы аграноміі.

Працуючы на - стаханаўску ў калгасе, знаходзіць час і для вучобы, і для грамадскай работы, і для сям'і. У яе — чацвёра дзяцей.

— У нас ёсць калгаснікі, — гаворыць яна, — якія за дзесяць месяцаў ужо зарабілі па 480 працадзён. Авансам мы ўжо атрымалі па 1,4 кілаграма збожжа, а будзе каля чатырох кілаграмаў абавязкова. Калгаснікі пачалі цікавіцца літаратурай. У нашай вёсцы больш дваццаці чалавек вышываюць газеты. Акрамя мяне, у школе вучацца яшчэ 18 калгаснікаў — амаль усе майго ўзросту.

Памыўшыся, Ганна Ільінічна пачала накрываць на стол.

Па радзі пачалі перадаваць паведамленне аб рэгістрацыі кандыдатаў у дэпутаты Маладзечанскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных. Сярод іх была і Ганна Ільінічна.

— Ну, Ганулька, — віншую. Будзем галасаваць за цябе, — сказала Саўкіна.

Н. СЯРГЕЕВА.

В. Набокава на трэніроўцы. Фото І. Рабіновіча.

Табе, — Радзіма!

УПЕРШЫНЮ аб Веры Набокавай, 16-гадовай школьніцы з Урала, загаварылі ў спартыўным свеце, калі на прашынстве РСФСР па лёгкай атлетыцы яна кінула кап'е на 36 метраў 70 сантыметраў. Гэты вынік быў лепшы, чым у многіх дарослых удзельніц спаборніцтва. А трэба сказаць, што на прашынства рэспублікі з'ехаліся самыя моцныя, самыя ўмелыя, самыя вопытныя!

Да маладой мяталышчыцы падышла на стадыёне праслаўленая ў свой час спартсменка, неаднаразовая рэкардсменка краіны па лёгкаатлетычнаму пяцібор'ю — Эла Мінес — і ўхвальна сказала:

— 3 цябе, дзяўчынка, будзе толк! Але для гэтага трэба доўга і ўпарта працаваць.

Яна падаравала Веры на памяць добрыя накіраваныя для кап'я і ад душы пажадала ёй далейшых поспехаў. А трэнер Барыс Барысавіч Левінсон, з якім Вера займалася ў апошнія тыдні перад спаборніцтвамі, прашанаваў:

— Скончыш школу, прыезжай вучыцца ў Беларускі інстытут фізкультуры. Я запрошан туды на кафедру лёгкай атлетыкі. Будзем прадаўжаць трэніроўку.

І восенню 1948 года Вера Набокава прыехала ў Мінск. К гэтаму часу яе кап'е клалася ўжо за 43 метры; юнай спартсменцы было прысвоена пачэснае званне майстра спорту Саюза ССР. А ў 1949 годзе Вера Набокава двойчы кінула кап'е за 46 метраў, перакрыўшы рэкорд Беларускай ССР і выканаўшы майстэрскую норму на новай, ускладненай Усесаюзнай спартыўнай класіфікацыі.

Узмоцненая трэніроўка і выезды на розныя спаборніцтвы не перашкаджалі дзяўчыне выдатна вучыцца. Другі курс Інстытута яна скончыла з пяцёркамі па ўсіх дысцыплінах.

Да летняга сезону 1950 года мяталышчыца і яе трэнер рыхтаваліся, як да сур'ёзнага і адказнага выпрабавання. Заўсёды паслухмяная, цярпівая і нястомная на трэніроўках Вера дакладна следавала парадам свайго настаўніка. Яна шмат займалася гімнастыкай, бегала, скакала, практыкавалася з гантэлямі і з мячом.

Пачатак сезона прынес Набокавай першую вялікую перамогу. У спаборніцтвах на прашынства Мінска яе кап'е праяцела 48 метраў і 30 сантыметраў і прызямлілася амаль на два метры далей чырвонага сцяжка, які ўказаў ранейшы рэкорд Беларускай рэспублікі.

Калі сябры і таварышы па Інстытуту горача віншавалі рэкардсменку з бліскучым дасягненнем, дзяўчына задуманна паківала галавой.

— 48 метраў? Вядома, гэта надрэнна. Я рада... Але гэта-ж не мяжа. Ёсць спартсменкі, якія кідаюць кап'е за 50 метраў.

Вера працавала ўпарта, дабіваючыся намечанай мэты. Вясёлая і таварыская, любячая нажартаваць і пасмяяцца, на стадыёне яна становілася іншым чалавекам. Для яе тады пераставала існаваць усё, акрамя лёгкага

дрэўка ў паднятай руцэ, белай рысы на зялёным полі — граніцы для разбегу і ўказанняў трэнёра, адначасова строгага і ветлівага, настойлівага і цяплівага, настаўніка і старэйшага таварыша, які разам з ёю ідзе ўперад, да новых поспехаў.

Гэты дзень прышоў ужо ў канцы летняга сезона — новая бліскучая перамога волі і спартыўнага майстэрства! На Одэскім стадыёне, дзе праходзіў збор мацнейшых лёгкаатлетаў краіны, маладая беларуская спартсменка з першага-ж браска паслала кап'ё на 50 метраў 10 сантыметраў. Гэта — вынік высокага, сусветнага класа! У гісторыі спорту да гэтага часу толькі тром жанчынам, тром савецкім мятальніцам — масквічцы Аляксандры Чудзінай, ленінградкам Наталлі Смірніцкай і Галіне Зыбінай — удавалася пераадолець такую адлегласць. Мінчанка Вера Набокава стала чацвертай мятальніцай кап'я ў свеце.

Яна прадаўжае энергічна працаваць над сабой, і ўперадзе ўжо маячыць новая мэта. Чацвертая... Але-ж яна можа стаць трэцяй, другой, а, магчыма, і першай? Сусветны жаночы рэкорд у мятанні кап'я належыць савецкай спартсменцы Наталлі Смірніцкай і ўстаноўлены ёю ў 1949 годзе. Ён роўны 53 метрам 41 сантыметру. Як ведаць? Магчыма, беларускай спартсменцы Веры Набокавай удалася падараваць Радзіме новы сусветны рэкорд, упісаць яшчэ адзін слаўны радок у гісторыю савецкага спорту.

Нядаўна Вера Набокава ў групе мацнейшых лёгкаатлетаў Савецкага Саюза выязджала ў госці да спартсменаў дружаскіх дэмакратычных краін — Румыніі і Чэхаславакіі. Гэта паездка ператварылася ў трыумф савецкіх спартсменаў, у асобе якіх румынскі і чэхаславацкі народ гарача віталі пасланцоў вялікай савецкай дзяржавы, аплоту міру ва ўсім свеце. Савецкія спартсмены прадэманстравалі выдатнае майстэрства і выйгралі сустрэчы і ў Бухарэсце, і ў Празе. У Румыніі Набокава заняла другое месца, прайграўшы некалькі сантыметраў сваёй сяброўцы і пастаяннай суперніцы Галіне Зыбінай, а ў Празе беларуская мятальніца заняла першае месца, паказаўшы выдатны вынік, які намяно перавышае майстэрскую норму.

На спартыўнай традыцыі Вера Набокава ўзышла на п'едэстал гонару ў цэнтры пражскага стадыёна і прыняла з рук прадстаўніка чэшскіх сяброў ганаровы прыз і жэтон пераможцы. Вера ўсміхалася, адказваючы на шквал апладысmentaў, што кап'ёся па трыбунах, а сэрца яе білася гулка і часта, вочы туманіліся слязамі шчасця, і ў галаве гарэла адна думка: табе, — Радзіма! Табе, — Сталін! Табе, — мой вялікі народ, усе гэтыя апладысменты, воклічы захаплення!

Беларускі народ высока ацаніў заслугі маладой спартсменкі. Тысячы выбаршчыкаў горада Мінска гарача падтрымалі прапанову калектыва інстытута фізкультуры — вылучыць студэнтку трэцяга курса Веру Міхайлаўну Набокаву кандыдатам у дэпутаты Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных.

Вера ЛАУТ.

Ул. КУЛАКОУ.

Вядзі нас, Сталін!

У блакітным небе
Дагараюць зоры,
Пырнула вясёлка
Чырванню ўдалі,
І прачнуўся родны
Працавіты горад,
Вуліцы, праспекты
Раптам загулі...

Я іду з сяброўкай
Разам на участак
Апусціць, удзячны,
У урну бюлетэнь,
Каб хутчэй над краем
Перамог і шчасця
Залунаў вялікі
Комунізма дзень.

А навокал гранне,
Маладыя песні,
Весялосць імкліва
Адусюль ляціць,
Нам дано па праву
Усё на свеце здзейсніць,
Новымі агнямі
Далі асвятліць.

Сталін паказаў нам
Шлях жыцця выдатны —
Перамог і песень,
Велічных работ.
І таму ў Саветы
Першым дэпутатам
Сталіна сягоння
Выбера народ.

Дык вядзі-ж наперад,
Дэпутат народны,
Дык вядзі-ж нас, любы
Сталін — правадыр,
Каб цвілі палеткі,
Каб гулі заводы!..
Нам па сэрцу праца,
Нам па сэрцу мір!

У Брэсце прашоў фінал розыгрышу кубка БССР па шахматах і шашках, у якім прынялі ўдзел каманды Мінска, а таксама Брэсцкай, Віцебскай і Магілёўскай абласцей.

На здымку (злева направа): сустрэча шахматыстак Э. А. Іваноўскай (Магілёў) і О. Д. Осіпавай (Брэст).

Фото В. Германа.
(Фотахроніка БЕЛТА).

У цэнтры — старшыня Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын Эжэні Катон; злева — віцэ-старшыня МДФЖ; старшыня Антыфашысцкага камітэта савецкіх жанчын Н. В. Папова; справа — віцэ-старшыня МДФЖ Даларэс Ібаруры.

Пяць год Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын

МІЖНАРОДНАЯ дэмакратычная федэрацыя жанчын была створана 1 снежня 1945 года на першым Міжнародным жаночым кангрэсе ў Парыжы. Федэрацыя аб'яднала нацыянальныя дэмакратычныя арганізацыі 39 краін, народжаныя ў працэсе барацьбы з гітлераўскай Германіяй і імперыялістычнай Японіяй, а таксама жанчын — членаў дэмакратычных профсаюзаў і іншых дэмакратычных арганізацый. Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын (МДФЖ) узнікла як масавая арганізацыя, якая аб'яднала ў сваіх радах жанчын розных палітычных пераконанняў і веравызнанняў, рознай партыйнай прыналежнасці. У прынятым Кангрэсам статуте МДФЖ былі вызначаны мэты і задачы новастворанай арганізацыі: актыўны ўдзел у барацьбе за поўнае знішчэнне фашызма і фашысцкай ідэалогіі, за трывалы і працяглы мір паміж народамі і недапушчэнне ўзнікнення новай агрэсіі, за палітычныя, эканамічныя і сацыяльныя правы жанчын, за ахову здароўя дзяцей і іх дэмакратычнае выхаванне.

За пяць год свайго існавання Федэрацыя стала накіроўваючым і арганізуючым цэнтрам міжнароднага дэмакратычнага жаночага руху. На ўсіх сесіях Выканкома, Савета, кангрэсах МДФЖ своечасова рэагавала на ўсе важнейшыя міжнародныя пытанні, мабілізуючы шырокія жаночыя масы на барацьбу супроць падпальшчыкаў вайны.

Федэрацыя вяла настойлівую барацьбу за ліквідацыю франкісцкага рэжыму ў Іспаніі і манарха-фашысцкага тэрору ў Грэцыі. Яна праводзіла масавыя міжнародныя кампаніі салідарнасці з грэчаскім і іспанскім народам, выкрыла палітыку англа-амерыканскага блока і імкненне правячых кругоў ЗША ператварыць Іспанію і Грэцыю ў плацдарм для новай вайны, накіраванай супроць СССР і краін народнай дэмакратыі.

Асаблівую ўвагу МДФЖ удзяляла германскай праблеме, разглядаючы яе як важнейшую праблему міру і бяспекі народаў.

Створаны пры дапамозе МДФЖ і прыняты ў рады Федэрацыі Дэмакратычны жаночы саюз Германіі ператварыўся ў масавую арганізацыю, якая адыгрывае актыўную ролю ў барацьбе за адзіную міралюбівую дэмакратычную Германію. Зараз гэты Саюз налічвае 950 тысяч членаў.

Федэрацыя актыўна выкрывала «дактрыну Трума-

на» і «план Маршала», якія выражалі агрэсіўныя імкненні англа-амерыканскіх імперыялістаў да закабавання народаў, падрыхтоўкі новай вайны.

У барацьбе супроць імперыялізма і вайны МДФЖ дабівалася згуртавання жанчын усяго свету. Яна актыўна падтрымлівала нацыянальна-вызваленчую барацьбу жанчын каланіяльных і залежных краін, разглядаючы яе як частку агульнай барацьбы жанчын усяго свету супроць імперыялізма, рэакцыі і вайны. Пад уплывам Федэрацыі ўзніклі і далучыліся да МДФЖ дэмакратычныя жаночыя арганізацыі Малайі, Бірмы, Японіі, Ірана, Сірыі, Лівана, Туніса, Марока, Нігерыі, Мадагаскара, Індыі і іншых краін. Федэрацыя актыўна ўдзельнічала ў барацьбе за палешанне палітычных і эканамічных правоў жанчын і дзяцей. Яна з'явілася ініцыятарам «Міжнароднага дня абароны дзяцей», які ўпершыню быў праведзены 1 чэрвеня 1950 года жаночымі арганізацыямі 60-ці краін і з'явіўся днём прымянення сіл міру супроць вайны.

Дзейнасць Федэрацыі ўжо ў першыя гады існавання наказала, што МДФЖ прадстаўляе сабой вялікую і актыўную сілу, якая распаўсюджвае свой уплыў на шырокія жаночыя масы. Таму англа-амерыканская рэакцыя зараз жа пасля ўзнікнення МДФЖ падпрыняла рад спроб аслабіць уплыў Федэрацыі, раскалоць міжнародны жаночы рух.

Агентура англа-амерыканскіх імперыялістаў — правыя сацыял-дэмакраты — арганізоўвалі ў радзе краін (Бельгія, Нарвегія, Швецыя, Данія і інш.) пкаванне дзеячоў МДФЖ. Сацыял-дэмакратычныя партыі пад страхам выключэння з партыі забаранілі сваім членам прымаць удзел у арганізацыях МДФЖ, яны паспрабавалі стварыць Міжнародную жаночую арганізацыю сацыялістак («Жаночы інтэрнацыянал»). Федэрацыя своечасова выкрыла гэтыя спробы і здолела моцна ўтрымаць у сваіх радах жаночыя секцыі левых сацыялістычных партый і адбіць удары правых сацыял-дэмакратаў.

Рост небяспекі вайны, неабходнасць сарваць планы падпальшчыкаў вайны паставілі перад усімі дэмакратычнымі арганізацыямі важнейшую задачу — згуртаваць сілы міру, каб сарваць агрэсіўныя планы англа-амерыканскіх імперыялістаў і адстаяць справу міру.

Перад МДФЖ таксама паўстала задача — яшчэ больш актывізаваць і расшырыць барацьбу за мір,

Для вирішення гэтай задачы Федэрацыя склікала ў снежні 1948 года ў Будапешце свой Другі Міжнародны жаночы кангрэс. Кангрэс гэты падвёў вынікі дзейнасці МДФЖ за тры гады, паказаў, што Федэрацыя сваімі выступленнямі ў абарону міру, дэмакратыі і правоў жанчын ператварылася ў аўтарытэтную міжнародную жаночую арганізацыю, якая вядзе за сабой дзесяткі мільёнаў жанчын. Кангрэс прыняў важнейшы дакумент — Маніфест у абарону міру.

Федэрацыя з'явілася адным з ініцыятараў склікання Першага Сусветнага Кангрэса прыхільнікаў міру, які стварыў магутны арганізаваны рух прыхільнікаў міру. Да гэтага руху Федэрацыя далучыла 80 мільёнаў арганізаваных жанчын, якія маюць ужо значны вопыт актыўнай барацьбы за мір. Пасля Кангрэса арганізацыя Федэрацыі прынялі актыўны ўдзел у скліканні нацыянальных кангрэсаў, канферэнцый, у стварэнні нацыянальных камітэтаў прыхільнікаў міру.

Пасля Кангрэса разгарнуўся міжнародны рух супроць перавозкі ўзбраенняў.

Французскія жанчыны звярнуліся да докераў Дзюнкера з заклікам адмовіцца грузіць зброю для адпраўкі ў В'етнам. Гэты заклік, на які горада адгукнуліся докеры, знайшоў падтрымку іншых дэмакратычных арганізацый краіны, а таксама жаночых нацыянальных арганізацый іншых краін.

Сусветную вядомасць атрымаў гераічны ўчынак 22-гадовай французжанкі Раймонды Дзён. Яна першая кінулася на рэйкі, каб перашкодзіць адпраўцы эшалона з танкамі, прызначанага для французскіх ваенных сіл, з дапамогай якіх імперыялісты вядуць брудную каланіяльную вайну супроць в'етнамскага народа.

Барацьба жанчын супроць вайны ў В'етнаме, Інданезіі, Малайі, Карэі набыла форму пратэсту. Ва Францыі, Галандыі, Англіі і іншых краінах жанчыны выступаюць супроць адпраўкі іх сыноў, мужоў і братоў на вайну. Асабліва ўзмацніўся гэты рух, калі пачалася амерыканская агрэсія ў Карэі. Амерыканскія жанчыны накіравалі ў Вашынгтон шматлікую дэлегацыю з патрабаваннем неадкладна звярнуць з Карэі іх мужоў і сыноў. Англійскія жанчыны наладзілі дэманстрацыю перад амерыканскім пасольствам пад лозунгам: «Не аддадзім сваіх сыноў на амерыканскую вайну». Пад кіраўніцтвам Федэрацыі бразільскія жанчыны перад домам губернатара ў Сан-Паўлу адбылася шматлікая дэманстрацыя пратэсту супроць адпраўкі моладзі ў Карэю. 21 жанчына была арыштавана ў Аргенціне ў сувязі з дэманстрацыяй пратэсту.

Самы актыўны ўдзел прыняла Федэрацыя і яе нацыянальныя арганізацыі ў зборы подпісаў пад Стакгольмскай Адовай. Сесія Выканкома МДФЖ, якая адбылася ў красавіку 1950 г. у Хельсінкі, звярнулася да жанчын свету з заклікам падпісаць Адоў. У адпаведнасці з гэтым нацыянальныя арганізацыі капіталістычных краін актыўна ўключыліся ў кампанію па збору подпісаў.

У барацьбе за мір жанчыны вядуць і вусную прапаганду: ходзяць з дома ў дом, выступаюць на плошчах і рынках, на вуліцах і прадпрыемствах, у кіно і тэатрах, у трамваях і аўтобусах — усюды збіраюць подпісы пад Стакгольмскай Адовай.

Жанчыны не толькі выконваюць, але і перавыконваюць свае абавязальствы. Не баючыся паліцэйскіх рэпрэсій, работніца Фірмін-Марці (Рым) сабрала звыш

17 тысяч подпісаў. Італьянская сялянка Марыя Бертольдо сабрала больш 12 тысяч подпісаў.

Глыбока перакананыя ў праваце вялікай справы міру, жанчыны праяўляюць выключную мужнасць, гатоўнасць ісці на любыя ахвяры ў імя інтарэсаў народа і забяспечання міру.

Імперыялістычныя падпальшчыкі вайны бачаць, якой магутнай сілай у барацьбе за мір з'яўляюцца жанчыны, і ўсё шырэй прымяняюць да іх рэпрэсіі.

Толькі страхам перад ростам дэмакратычнага жаночага руху можна вытлумачыць праследаванне Эжэні Катон — старшыні Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын. Французскія ўлады прыцягнулі яе да адказнасці за тое, што саюз французскіх жанчын выдаў плакат з надпісам: «Маці не дазваляць сваім сынам ваяваць супроць В'етнама». А зараз «справа» Эжэні Катон перададзена французскім ўладам і ваенны трыбунал.

Праследванне старшыні МДФЖ Эжэні Катон з'яўляецца новай бяспільнай спробай падпальшчыкаў вайны запалохаць актыўных барацьбітоў за мір і дэмакратыю, аслабіць рух прыхільнікаў міру.

У ходзе падрыхтоўкі да Другога Кангрэса прыхільнікаў міру нарадзілася новая форма аб'яднання жанчын у барацьбе за мір — складанне «наказаў міру». На сходах, у гарадскіх кварталах, на прадпрыемствах, ва ўстановах, у вёсках работніцы, сялянкі, служачыя, хатнія гаспадыні ўносілі практычныя прапановы, накіраваныя да ўмацавання міру. Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын ад імя 90 мільёнаў сваіх членаў выступіла на Кангрэсе са Зваротам да ўсіх жанчын свету. Федэрацыя заклікала жанчын аб'яднацца для сумеснай барацьбы за забарону атамнай зброі, за ўсеагульнае скарачэнне ўзбраенняў.

«Мір і жыццё — у нашых руках, — гаворыцца ў Звароце. — Падпальшчыкаў вайны толькі жменька, а мы — сіла народаў. Мір пераможа вайну».

Другі Сусветны Кангрэс прыхільнікаў міру належыць да ліку падзей, якія пакінуць глыбокі след у гісторыі чалавецтва. Велізарнае значэнне мае прыняцце Кангрэсам Маніфеста, звароту да Арганізацыі Аб'яднаных Нацый і арганізаваны Сусветны Совет Міру.

З задавальненнем можна адзначыць, што ў склад Сусветнага Савета Міру выбраны Эжэні Катон — старшыня МДФЖ і Саюза французскіх жанчын, Пак-Дэн-Ай — прадстаўніца карэйскіх жанчын, пані Анежка Гадынова-Спурна — старшыня Чэхаславацкага камітэта прыхільнікаў міру і кіраўніца Дэмакратычнага саюза чэхаславацкіх жанчын, тав. Гагарына — намеснік старшыні Антыфашысцкага камітэта савецкіх жанчын, і іншыя. Гэта сведчыць аб росце кадраў міжнароднага жаночага руху.

Антыфашысцкі камітэт савецкіх жанчын ад імя жанчын Савецкага Саюза, вітаючы Федэрацыю ў дзень яе пяцігоддзя, пажадаў ёй новых поспехаў у барацьбе за мір і дэмакратыю. Савецкія жанчыны, палыманыя паборніцы міру, будуць і надалей аказваць поўную падтрымку Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын у яе высокароднай барацьбе за справу міру і дэмакратыі.

М. ПАПОВА.
Намеснік адказнага сакратара
Антыфашысцкага Камітэта
савецкіх жанчын

Усё змянілася да лепшага

ПАДЗЯКА ВЯЛІКАМУ СТАЛІНУ

Паважаныя таварышы!

Атрымала Ваш ліст з просьбай расказаць аб тых зменах, якія адбыліся ў маім жыцці і жыцці маіх таварышоў па працы за тры гады пасля апошніх выбараў у мясцовыя Саветы.

Зраблю гэта з ахвотай. Змен вельмі многа: усё — да лепшага.

Найперш скажу пра свой завод. Рабочыя абавязаліся выканаць гадавы план на 110%. Стаханаўцы выканалі па пяць і больш гадавых норм. Стругальшчык В. Грыбоўскі, расточнікі Уласаў і Коп'еў, слесар Слонаў выканалі па 8 гадавых норм. Я выканала 11 гадавых норм. Спрыяючыя ўмовы для работы садзейнічаюць росту стыханаўцаў.

У нас пры заводзе ёсць інтэрнат. Пакоі кляпатліва і з густам абсталяваны, па-гаспадарску дагледжаны. Камісія ўстанавіла, што гэта самы лепшы інтэрнат у горадзе. У нашай бібліятэцы многа палітычнай і мастацкай літаратуры. У абедзенны перапынак рабочыя ахвотна заходзяць сюды прачытаць свежы нумар газеты, прагледзець часопіс, проста адначыць ці паслухаць чытку, якую праводзіць агітатар.

Асабліва радаснай падзеяй для работніц было адкрыццё дзіцячага саду. Дзеці заўсёды добра дагледжаны, накармлены, і маці аб іх клапаціцца не трэба.

Бязмежна наша падзяка вялікаму Сталіну за пачаслівае жыццё.

Мар'я Мяшалкіна,
свідравальшчыца заўсёда заточных
станкоў г. Віцебска.

ЖЫВЕМ КУЛЬТУРНА І ЗАМОЖНА

Дарагая «Работніца і сялянка»! Ніколі не жылі мы так добра, як цяпер у калгасе. Шмат хлеба і бульбы атрымалі. За апошнія тры гады калгас расшырыўся, выраслі новыя будынкі. У нас лепшы ва ўсёй вобласці клуб, дзе тры разы ў тыдзень глядзім мы кіно. Пры клубе чытальня, бібліятэка, радыёвузел, працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці.

Нядаўна пабудавалі кантору праўлення, калгасную лазню, будынак пажарнай аховы, ільносушылку. Маём сваю электрастанцыю, якая дае святло ў дамы калгаснікаў, прыводзіць у рух машыны, лесасільны завод.

Але асноўнае, чым можам пахваліцца, гэта нашы настайныя дзіцячыя яслі. Калгасніцы спакойна працуюць, бо дзецям забяспечаны добры догляд і харчаванне.

Жывем нібы не ў вёсцы, а ў гарадскім пасёлку, дзе ёсць і кіно, і радыё, і электрычнасць, і школа.

Восем калгаснікаў узнагароджаны ордэнамі і медалямі за вырошчванне высокіх ураджаў. Такія ўзнагарода за працу магчымы толькі ў нашай краіне.

Е. А. БЕЛЬСКАЯ.

Калгас «КІМ» Хойніцкага раёна Палескай вобласці.

З дня мінулых выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных прайшло тры гады. За гэты параўнаўча невялікі тэрмін у нашай краіне адбыліся вялікія падзеі. Новым зместам напоўнілася жыццё савецкіх людзей.

Рэдакцыя часопіса «Работніца і сялянка» звярнулася да сваіх чытачоў з просьбай расказаць аб зменах, якія адбыліся за апошнія тры гады ў жыцці іх калгаса, прадпрыемства. Многія адгукнуліся на гэтую просьбу.

Работніца соўгаса «Ведрыч» Мар'я Рабянок паведамляе:

«У нас шмат новага. Соўгас расце і мацнее. Лепшыя рабочыя ўдасцены ўрадавых узнагарод. Я атрымала за гэтыя гады два ордэны Леніна. К 33-й гадавіне Кастрычніка мяне прэміравалі».

Ганна Андрасюк з калгаса Варашылава (Жабінскі раён Брэсцкай вобласці) пяць год працавала звеннявой, а нядаўна яе выбралі старшынёй сельскага Савета. Яна піша:

«Калгас пабудоваў канюшню, вялікі свінарнік, кароўнік. А працадзень наш багаты: авансам атрымалі па 2,5 кг жыта і па 4 кг бульбы. Былы батрак М. Сацюк атрымаў авансам дзве тоны жыта, Г. Лаўранюк — паўтары тоны».

Жыццё савецкіх жанчын стала яркім, шматгранным. Мы іх бачым у радах наватараў вытворчасці, перадавікоў сельскай гаспадаркі. Для нас прывычна чуць, калі простая работніца або калгасніца гаворыць аб новых шляхах павышэння прадукцыйнасці працы.

«На нашай фабрыцы, — піша стыханаўца-закройшчыца Віцебскай фабрыкі «КІМ» Вольга Новікава, — шырока падхоплен пачын інжынера Кавалёва. Створана 14 школ па ўкараненню рацыянальных прыёмаў работы. У сацыялістычным спаборніцтве знаходзім новыя крыніцы павышэння прадукцыйнасці працы».

Павысіліся культурныя запатрабаванні людзей. Аб гэтым з радасцю паведамляюць у сваіх лістах дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, начальнік цэха Добрушскай фабрыкі «Герой працы» Е. А. Крывашэва, трактарыстка Маладзечанскай МТС С. Новаш, стыханаўца віцебскай швейнай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі» Магучая, лепшая ткачыца Мінскага тонкасуконнага камбіната Манькоўская, старшыня калгаса імя Варашылава Глянскага раёна Маладзечанскай вобласці дэпутат Вярхоўнага Савета СССР П. Снежка і іншыя. Змянічаем некаторыя лісты калгасніц і работніц.

АБ СТАЛІНЕ ПЕСНІ СКЛАДАЕМ

Не пазнаць цяпер Азярышчы. Жывуць людзі не толькі асабістымі клопатамі, а інтарэсамі ўсёй Радзімы. Нашы калгаснікі штодня слухаюць голас роднай Масквы, сваёй беларускай сталіцы — Мінска. У кожнай хаце — электрычнае святло.

Наш калгас імя Леніна перавыканаў ужо трохгадовы план жывёлагадоўлі. Мы маем вялікую малочна-таварную ферму, пабудавалі вельмі выгудную абору, свінарнік, аўчарнік.

Наш хор не стаіць у баку ад калгаснага жыцця. Аб ім мы самі складаем песні. Так, у нас нарадзілася новая калектыўная песня «Дождж ідзе», у якой гаворыцца, што калгасная дзяўчына не хоча ісці замуж за гультая: ёй па душы працавітыя хлопцы.

Наш хор даў сем перадвыбарчых канцэртаў. Наталля Бялун склала прысвечаныя выбарам частушкі. На гэтых канцэртах вялікай любоўю слухачоў карыстаюцца песні пра Сталіна, пра нашу цудоўную Радзіму.

Так, Пацеевкі З. М. склала частушкі аб узбуйненні калгаса, аб шчаслівай творчай працы на сацыялістычных палях.

Частушкі заканчваюцца так:

«Родны банька, мудры Сталін,
К нам у госці прывязджаў,
Паказаць табе мы хочам
Наш багаты урджай.
Паказаць, як працай здольнай
Мы стаім за шчасце й мір,
Бо дарогай нашай вольнай
Ты вядзеш нас, правадыр».

Так у працы і ў песнях выказваюць людзі сваю любоў да вялікага Сталіна.

Тацяна ЛАПАЦІНА,
кіраўнік народнага хора сяла Азярышчы,
заслужаны дзеяч мастацтваў.

ПРАЦУЕМ ДРУЖНА

Дарагая «Работніца і сялянка»! Ты пытаеш, што адбылося ў маім жыцці новага з часу мінулых выбараў у мясцовыя Саветы? Усё жыццё па-новому пайшло. Суседнія вёскі аб'ядналіся ў калгасы, і я ўжо трэці год у калгасе працую.

Сёлета дабіліся мы калгасам вялікіх поспехаў: і пасеялі своєчасова, і добра пасевы даглядзелі, і з уборкай справіліся. А ўсё таму, што працуем дружна.

Рыхтуемся да размеркавання прыбыткаў. Калгаснікі атрымалі на кожны працадзень па 1,5 кілаграма збожжа, па 2 кілаграмы кармоў, і рубель грашма.

Але самая радасная падзея ў нас — гідраэлектрастанцыя, пабудаваная на рацэ Уша.

К 33-й гадавіне Вялікага Кастрычніка электрастанцыя дала святло! У кожным доме запалілася лямпачка ільіча. Калгаснікі пачалі купляць радыёпрыёмнікі і слухаюць зараз Мінск, Маскву, Варшаву, Прагу.

За апошнія гады калгас не раз узнагароджаны. За паспяховае развіццё грамадскай жывёлагадоўлі атрымаў у прэмію грузавік, ды яшчэ адзін купіў. Сёлета мы набылі ільноцёрку, якая працуе электрычнасцю, трымер.

У нас ёсць пачатковая школа, клуб, ва ўсіх радыё. Калгаснікі жывуць культурна і заможна.

Я працую даяркай. За добры ўдой ад замацаваных за мной кароў атрымала грашовую прэмію. Пры плане ў 1600 літраў удойнасць складзе ў мяне не менш 1900 літраў ад кожнай каровы. Летась было ў мяне 540 працадзён, а сёлета за дзесяць месяцаў маю ўжо 493.

У дзень выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных я буду галасаваць за новае жыццё, за радасць і шчасце, якое нясе людзям партыя, савецкая ўлада.

А. ГРЫЦКЕВІЧ.

Калгас «Чырвоны бераг» Несвіжскага раёна.

На Баранавіцкай абласной сельскагаспадарчай выставцы шырока экспаніраваліся тэхнічныя культуры, сярод якіх вядучае месца займаў лён. Тут жа сустрэліся знатныя інавады вобласці: Герой Сацыялістычнай Працы звеннявая калгаса імя Варашылава А. Ф. Гецман са звеннявой калгаса імя Шчорса Любчанскага раёна В. С. Комар. На здымку (злева направа) В. Комар; дэпутат Вярхоўнага Савета СССР старшыня калгаса імя Кірава Любчанскага раёна А. Кумец; ільнявод гэтага ж калгаса С. Пятровіч; А. Гецман і ільнявод калгаса імя Кірава М. Цішчук. Фото А. Перахода і Н. Белока.

БОЛЬШ УВАГІ РАБОЦЕ СЯРОД ЖАНЧЫН

М. Ф. Нікіфарава — загадчык аддзела па рабоце сярод жанчын ЦК КП(б)Б

У ВЕСЬ свет бачыць грандыёзны рост савецкага чалавека. Асабліва паказальны ён на жанчынах нашай краіны. Дзякуючы нястомным клопатам партыі і ўрада, савецкая жанчына стала поўнапраўным будаўніком камуністычнага грамадства.

У нашай краіне няма такой галіны гаспадаркі, дзе-б жанчына не заняла роўнага з мужчынай становішча. Даволі сказаць, што ў нас сярод спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй амаль палавіна жанчын. Савецкія жанчыны ведаюць, што права на працу і адпачынак, на адукацыю і радаснае мацярынства дала ім родная савецкая ўлада, Сталінская Канстытуцыя, вялікія правадары народаў — В. І. Ленін і І. В. Сталін.

Работу сярод жанчын камуністычная партыя лічыць неад'емнаю часткай партыйнай работы. Яна клапаціва вырощвае жаночыя кадры, павышае іх ідэйна-палітычны ўзровень, дапамагае ў рабоце.

«... Мы павінны вітаць, — гаварыў таварыш Сталін на XVII з'ездзе партыі, — растучую грамадскую актыўнасць працоўных жанчын і іх вылучэнне на кіруючыя пасты, як бяспрэчную адзнаку росту нашай культурнасці».

Жанчыны Савецкай Беларусі, як і ўсёй краіны, дзякуючы клопатам партыі, разгарнулі свае творчыя сілы і здольнасці. У рэспубліцы звыш 10 тысяч жанчын з вышэйшай і 40 тысяч са спецыяльнай сярэдняй адукацыяй. Жанчыны актыўна ўдзельнічаюць у пасляваенным уздыме прамысловасці і сельскай гаспадаркі, у кіраванні дзяржавай, у калгасным будаўніцтве. Дзесяткі тысяч работніц метадамі сацыялістычнага спаборніцтва змагаюцца за выкананне і перавыкананне пасляваеннай сталінскай пяцігодкі, з дня ў дзень павышаючы прадукцыйнасць працы, палепшаючы

якасць прадукцыі. Няспынна павышаецца роля жанчын у сельскай гаспадарцы. 19 жанчынам рэспублікі прысвоена званне Героя Сацыялістычнай Працы, сотні жанчын узнагароджаны ордэнамі і медалямі за атрыманне высокіх ураджаяў, за поспехі ў развіцці жывёлагадоўлі.

Ці можна сказаць, што ў нас ужо зроблена ўсё неабходнае для палепшання работы сярод жанчын? На жаль, нельга. У жніўні гэтага года Цэнтральны Камітэт КП(б) Беларусі прыняў разгорнутае рашэнне аб мерах палепшання работы сярод жанчын і вылучэнні іх на кіруючую работу. ЦК КП(б)Б патрабаваў, каб партыйныя, савецкія і гаспадарчыя арганізацыі смялей вылучалі на кіруючыя пасты перадавых жанчын, якія праявілі сябе на практычнай рабоце.

Многія партыйныя арганізацыі ажывілі работу сярод жанчын. Актыўны ўдзел прымаюць жанчыны ў выбарчай кампаніі. У склад акруговых, гарадскіх, участковых выбарчых камісій увайшло 105 213 жанчын. Лепшых сваіх дочак беларускі народ выбірае ў мясцовыя Саветы. Сярод кандыдатаў у дэпутаты — амаль 35 проц. жанчын.

Некалькі жанчын у апошні час вылучана на кіруючыя пасты ў партыйным і савецкім апаратах. Тав. В. Ф. Мацюшка запверджана намеснікам міністра харчовай прамысловасці, тав. Н. І. Анціпенка — намеснікам начальніка Упраўлення працоўных рэзерваў БССР. 68 жанчын працуюць сакратарамі гаркомаў і райкомаў КП(б)Б.

Але зроблена ўсё яшчэ мала. У міністэрствах лёгкай і мясцовай прамысловасці не павялічылася колькасць жанчын на кіруючай рабоце. Слаба вылучаюцца жанчыны ў сельскай гаспадарцы. Як могуць мірыцца кі-

Калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі «Перамога» (Талачынскі раён Віцебскай вобласці) паспяхова авалодваюць мічурынскай навукай на трохгадовых агразаатэхнічных курсах. Сярод слухачоў — 25 маладых калгасніц.

раўнікі Бабруйскай і Палескай абласцей з тым, што ў гэтых абласцях старшынямі калгасаў працуюць толькі па адной жанчыне? У Гомельскай вобласці толькі дзве жанчыны працуюць старшынямі сельсоветаў. Не намнаго лепш у іншых абласцях.

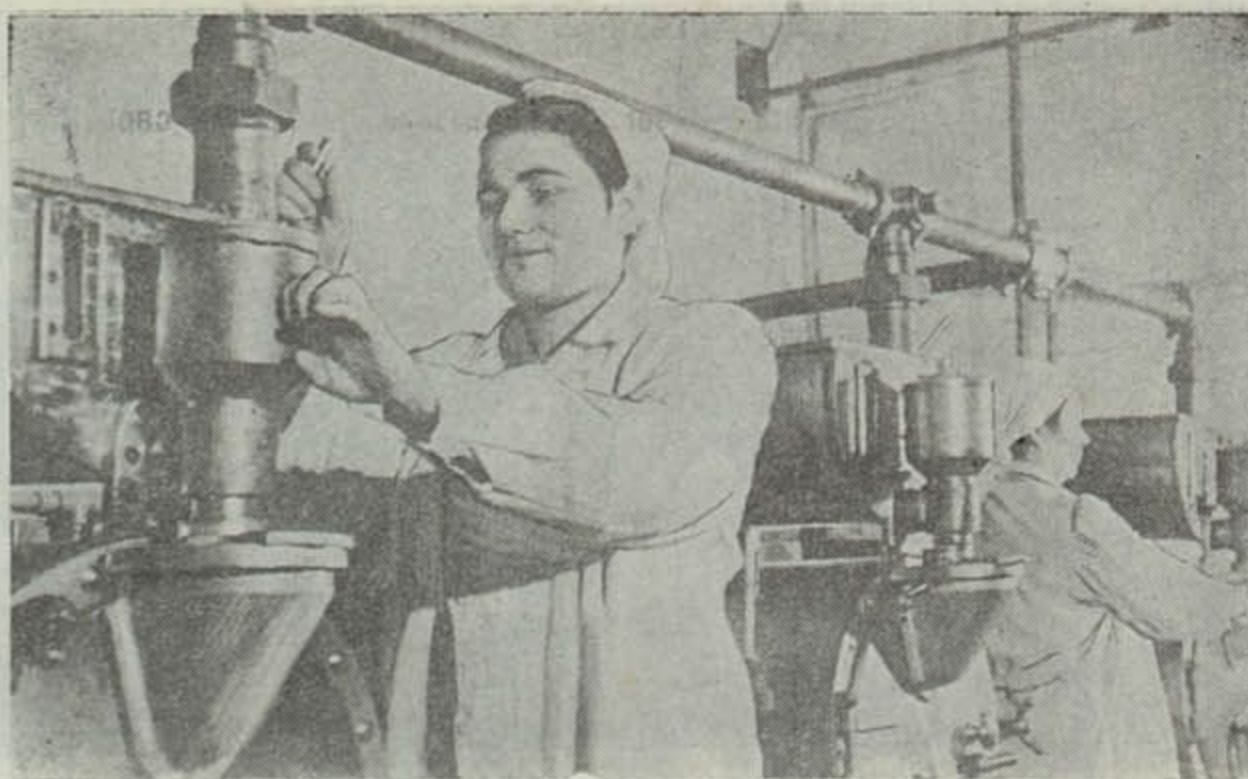
У рэспубліцы вельмі мала трактарыстак і камбайнераў. А ў нас ёсць факты добрай работы жанчын-механізатараў. Так, трактарыстка Маладзечанскай МТС Соф'я Новаш у гэтым годзе значна перавыканала план трактарных работ. Яна ўзарала 750 гектараў пры норме 634, эканоміўшы 500 кілограмаў гаручага. Соф'я Новаш звярнулася да калгасніц рэспублікі з заклікам: «Дзяўчаты, на трактар!» Сама яна абавязалася да веснавой сяўбы стварыць жаночую трактарную брыгаду.

Неабходна, каб гэты заклік быў паўсямесна шырока падхоплены. Сярод механізатарскіх кадраў рэспублікі жанчыны павінны заняць дастойнае месца. Аддзелы па рабоце сярод жанчын і намеснікі начальнікаў палітдзелаў МТС па жонрабце павінны дабіцца, каб на курсах падрыхтоўкі механізатараў была дастатковая колькасць жанчын. Гэта таксама адносіцца і да курсаў падрыхтоўкі калгасных кадраў. Хіба могуць кіраўнікі Пінскай вобласці сур'ёзна гаварыць аб падрыхтоўцы жаночых калгасных кадраў, калі ў Пінску ў міжабласнай школе калгасных кадраў вучыцца толькі адна жанчына.

Зараз праходзіць справаздачна-выбарчая кампанія профсаюзных органаў. Савецкія профсаюзы — найбольш масавая арганізацыя рабочага класа. Жанчыны прымаюць актыўны ўдзел у рабоце профсаюзаў. Вельмі важна, каб у цяперашняй справаздачна-выбарчай кампаніі колькасць жанчын у фабках і мясцомах была павялічана. Прымаючы актыўны ўдзел у розных камісіях фабрычных камітэтаў, жанчыны многа дапамогуць у палепшанні работы бытавых арганізацый.

Сур'ёзным фактарам, які стрымлівае вылучэнне жанчын і павышэнне прадукцыйнасці працы, з'яўляецца недастатковая колькасць дзіцячых устаноў. Цэнтральны Камітэт КП(б) Беларусі патрабаваў ад міністэрстваў аховы здароўя, асветы, лёгкай і мясцовай прамысловасці, каб яны асабліваю ўвагу ўдзялілі рабоце дзіцячых устаноў.

Пад асобы кантроль павінны ўзяць работу дзіцячых устаноў аддзелы па рабоце сярод жанчын і жаночы актыў. Неабходна дабіцца, каб у Мінску, Віцебску і

Калектыў Мінскага малочнага завода к 20 лістапада выканаў гадавы план на 102,8 процанта. Рабочыя цэха марожанага абавязаліся ка дню выбраў у мясцовыя Саветы даць звыш плана 110 тон высокакаснай прадукцыі. На здымку: начальнік цэха Ніна Іванавна Машчэнка за работай.

Фото П. Наватарава і Б. Навасёлава (Фотахроніка БЕЛТА)

іншых гарадах поўнаасцю асвойваліся сродкі на будаўніцтва дзіцячых устаноў, каб розныя пабочныя арганізацыі аслабанілі занятыя імі памяшканні дзіцячых яслей і садоў.

Дэлегацыя сходы, створаныя ў заходніх абласцях рэспублікі ў 1946 годзе, з'яўляюцца добрай крыніцай падрыхтоўкі кадраў. Дэлегаткі ўцягваюцца ў практычную работу Саветаў, кааперацыі, лекавых і дзіцячых устаноў. Яны адыгралі вялікую ролю ў аб'яднанні

сялян заходніх абласцей у калгасы і зараз прымаюць актыўны ўдзел ва ўмацаванні працоўнай дысцыпліны, у арганізацыйна-гаспадарчым умацаванні калгасаў.

Партыйныя арганізацыі і аддзелы па рабоце сярод жанчын павінны дапамагаць дэлегацкім сходам не ад выпадку да выпадку, а штодзённа ўцягваць жанчын у палітычную, гаспадарчую і вытворчую работы. Тысячы жанчын сталі актывісткамі ў перыяд выбарчай кампаніі. Гэты новы актыў неабходна ў далейшым далучаць да грамадскай работы і вучобы. Трэба ўцягваць шырокія масы жанчын ва ўсе формы вучобы, палітычнай і агульнаадукацыйнай, арганізаваць для іх лекцыі па міжнароднаму становішчу, на прыродазнаўча-навуковыя тэмы, на пытаннях камуністычнага выхавання.

Рабоце сярод жанчын неабходна ўдзяляць штодзённую ўвагу, памятаючы, што партыя лічыць вылучэнне і вырошчванне жаночых кадраў адной з важнейшых задач.

Калектыў Гродзенскага тонкасуконнага камбіната вылучыў кандыдатам у дэпутаты абласнога Савета па Савецкай выбарчай акрузе № 3 стаханаву-комсамолку Людмілу Ільініну Васілюк. Станок стаханавы ўпрыгожаны вымпелам «Лепшая ткачыца», яе імя занесена на Дошку гонару камбіната. На здымку: Людміла Васілюк за работай.

Фото В. Германа (Фотахроніка БЕЛТА).

У многих сельских библиотках Баранавіцкай вобласці па ініцыятыве комсамольцаў арганізаваны выстаўкі літаратуры, прысвечанай барацьбе савецкага народа за мір.
НА ЗДЫМКУ: Калгасніцы С. Пачакайла, Е. Петрашкевіч, М. Гоўша, М. Петрашкевіч аглядаюць выстаўку ў бібліятэцы сяла Востраў Ляхавіцкага раёна.

РАСЦЕ І МАЦНЕЕ РУХ ПРЫХІЛЬНІКАЎ МІРУ

У ТОЙ ЧАС, калі амерыканскія інтэрвенты вядуць вайну ў Карэі, французскія — ва В'етнаме, англійскія — у Малайі, калі падпальшчыкі вайны хочуць навязаць усяму свету новую крывавую бойню, у Варшаве сабраліся прадстаўнікі міралюбівых народаў 80 краін, каб выказаць сваю волю да міру.

Кангрэс у Варшаве з'явіўся яркім прыкладам згуртаванасці і цеснай дружбы прыхільнікаў міру ва ўсім свеце. Нішто не магло перашкодзіць пасланцам народаў сабрацца разам. Урад Трумэна не дазволіў выехаць на кангрэс 15 амерыканскім дэлегантам. У гэтым ліку быў і вядомы негрыянскі спявак Поль Робсан. Але ён здолеў пераслаць сваю поўную нянавісці да падпальшчыкаў вайны і любові да простых людзей запісаную на плёнцы прамову, якую слухалі ўсе дэлегаты кангрэса. Прэм'ер-міністр Этлі разаслаў англійскім прадстаўнікам раду краін інструкцыю аб мерах, якія загадаў прымаць, каб перашкодзіць правядзенню кангрэса. Ён забараніў кангрэс у Англіі, думаючы, што гэтым сарве яго. Сарваць кангрэс не ўдалося, а паводзіны ўрада выклікалі абурэнне ўсяго англійскага народа.

«Гэты факт, — гаварыў англійскі прадстаўнік на кангрэсе, — дапаможа англійскаму народу зразумець глыбокае значэнне барацьбы за мір».

16 Паводзіны імперыялістаў гавораць аб тым, што яны страшэнна напало-

ханы рухам прыхільнікаў міру, што яны пабаяліся ўплыву кангрэса на народныя масы. Імперыялісты спалохаліся бельгійскага шахцёра, французскага свяшчэнніка, балгарскай ткачыні. Яны спалохаліся савецкай камбайнершы Пашы Ангелінай і рэдактара піонерскай газеты Туманавай. Яны спалохаліся людзей самых мірных прафесій.

Усяго паўтара года таму назад, калі збіраўся першы кангрэс прыхільнікаў міру, імперыялісты крычалі, што гэты рух нічога сабой не прадстаўляе, што ён, моў, ахоплівае толькі камуністаў. Але камуністаў у свеце 25 мільёнаў, а прыхільнікаў міру — сотні мільёнаў. Імперыялістычная рэакцыя спрабавала ігнараваць рух прыхільнікаў міру, але, напалоханая велізарным размахам гэтага руху, прабуе цяпер усімі сродкамі запалохаць яго ўдзельнікаў.

У сакавіку 1950 года Пастаянны Камітэт Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру патрабаваў забараніць атамную зброю, як зброю масавага знішчэння мірнага насельніцтва. Ва ўсіх краінах свету разгарнулася работа па збору подпісаў пад Стакгольмскай Адазвай. Тысячы людзей у гарадах і вёсках, па вуліцах і кватэрах, у паяздах і на параходах тлумачылі простым людзям, што іх подпісы могуць абудзіць падпальшчыкаў вайны.

У 75 краінах свету існуюць нацыянальныя камітэты і саветы прыхільнікаў міру. У гарадах і вёсках, на прадпрыемствах і ва ўстановах

створана звыш 150 тысяч мясцовых камітэтаў у абарону міру. Прыхільнікі міру арганізавалі «караваны міру». У Ніцы адбыўся злёт французскай і італьянскай моладзі — барацьбітоў за мір. У абарону міру выступіў міжнародны кангрэс студэнтаў, скліканы ў Празе. Прыхільнікі міру выступілі супроць выгрузкі амерыканскай зброі ў краінах Заходняй Еўропы.

Пад Стакгольмскай Адазвай падпісалася ўжо звыш 500 мільёнаў чалавек. Падпісалася ўсё дарослае насельніцтва Савецкага Саюза. У Кітаі сабрана больш 223 мільёнаў подпісаў — амаль ад палавіны насельніцтва краіны. У Італіі — каля 17 мільёнаў, або амаль ад усяго дарослага насельніцтва. Вялікая колькасць подпісаў сабрана ва Францыі, Фінляндыі, В'етнаме і іншых краінах.

Сіла і размах руху прыхільнікаў міру вызначаюцца тым, што яго мэты цесна звязаны з жыццёвымі інтарэсамі шырокіх народных мас. Народныя сходы і канферэнцыі прыхільнікаў міру адбыліся ва ўсіх краінах. Яны паказалі, што людзі, якія яшчэ год таму назад стаялі ў баку ад гэтага руху, прымаюць у ім зараз актыўны ўдзел. Простыя людзі разумеюць, што небяспека вайны расце, але яе магчыма ліквідаваць, калі ўсе зацікаўленыя ў міры людзі будуць актыўна дзейнічаць.

Ужо зараз сілы прыхільнікаў міру даволі вялікія, каб процістаяць планам падпальшчыкаў вайны. Групу

дзяльцоў і іх падпывалі з лагера імперыялізма—у меншасці, і іх можна абудзаць. Падзеі ў Карэі паказалі, што амерыканскія імперыялісты спалохаліся міжнароднага пратэсту прыхільнікаў міру і не рызыкнулі прымяніць атамную бомбу ў Карэі.

Рух прыхільнікаў міру стаў масавым. Ён ахоплівае мільёны людзей самых розных веравызнанняў, пераконанняў і прафесій.

У сувязі з ростам руху прыхільнікаў міру растуць і патрабаванні яго ўдзельнікаў. Падрыхтоўка вайны імперыялістамі патрабуе больш шырокай праграмы барацьбы за мір, і такая праграма была выпрацавана другім Сусветным кангрэсам прыхільнікаў міру. Удзельнікі кангрэса не абмежавалі сваё патрабаванні забаронай атамнай зброі. Яны выставілі цесна звязанае з забаронай атамнай зброі патрабаванне аб скарачэнні ўсіх відаў узбраення.

Кангрэс звярнуўся да вялікіх дзяржаў з заклікам правесці ў 1951—1952 гг. скарачэнне ўсіх узброеных сіл ад адной трэці да напаловы. Гэта першы крок да ўсеагульнага і поўнага раззбраення.

Кангрэс асудзіў прапаганду новай вайны як крымінальнае злачынства супроць чалавецтва. Крыкі аб вайне, аб немінучасці вайны палігчаюць імперыялістам гонку ўзбраенняў, праследаванне тых, хто выступае супроць нязноснай эксплуатацыі, супроць галечы беспрацоўных і велізарных прыбыткаў капіталістаў.

Кангрэс асудзіў узброеную аграбію і ўмяшанне ва ўнутраныя справы народаў і патрабаваў мірнага вырашэння канфлікту ў Карэі. Кангрэс патрабаваў, каб арганізацыя Аб'яднаных нацый апраўдала падзеі народаў і ступіла на шлях барацьбы за мір.

Такая праграма прывядзе ў дзеянне новыя сотні мільёнаў людзей, бо яна можа забяспечыць мір. Удзельнікі кангрэса, прымаючы сваю праграму барацьбы за мір, зыходзілі з магчымасці суіснавання розных сістэм. Простыя людзі ўсяго свету не бачаць прычын, якія маглі-б перашкодзіць супрацоўніцтву розных краін незалежна ад іх сацыяльнага ладу. Няма такіх пытан-

ДЭЛЕГАТКА

З Карэі, акутанай дымам,
Яна прыбыла на Кангрэс,
У белым адзенні жанчына,
Змаганец за мір, за прагрэс.

У светлай і велічнай залі —
Таго не забыць ёй навек —
Яе, як сястру, сустракалі
Іспанка, в'етнамец і грэк.

З трыбуны усім карэянка
Расказвала праўду сваю:
— У крыві утаніць хочуць янкі
Карэю — Радзіму маю.

Гуляюць вятры па руінах,
Дзе мірна карэйцы жылі.
Ды волю здабудуць Айчыне
Героі бясстрашняй зямлі.

І той палымянай прамовай
Жанчына узрушыла ўсіх
Праз зал увесь «Польскага
слова»
Яе на руках праняслі.

З Карэі, акутанай дымам,
Яна прыбыла на Кангрэс,
Геройскага краю жанчына,
Змаганец за мір, за прагрэс.
А. СТАВЕР.

няў, якія нельга было-б вырашыць мірным шляхам. Справа толькі ў тым, што англа-амерыканскія імперыялісты не хочуць мірных рашэнняў. Яны хочуць сусветнага панавання і велізарных прыбыткаў на шляхах вайны. Вось чаму неабходна і магчыма абудзаць гэтых падпальшчыкаў вайны.

Рашэнні кангрэса з велізарным натхненнем успрыняты народамі ўсяго свету. Гэтыя рашэнні натхняюць народы на яшчэ больш актыўную барацьбу за мір. У маніфесте да народаў усяго свету, прынятым на кангрэсе, гаворыцца: «... Запомніце, што барацьба за мір — ваша ўласная кроўная справа. Ведайце, што сотні мільёнаў прыхільнікаў міру, аб'яднаўшыся, працягваюць вам руку. Яны заклікаюць вас удзельнічаць у самай высокароднай барацьбе, якую калі-небудзь вяло чалавецтва, што пвёра верыць у сваю будучыню. Міру не чакаюць — мір заваёўваюць». Гэты заклік падхоплен ва ўсіх краінах. Народы адказваюць на яго новымі формамі барацьбы.

Актыўнейшай сілай у руху прыхільнікаў міру выступаюць жанчыны. Сусветная федэрацыя жанчын яднае да 90 мільёнаў жанчын розных краін. Жанчыны найбольш зацікаўлены ў міры, яны найцяжэй перажываюць выпрабаванні вайны.

Намеснік старшыні Сусветнага Савета Міру Эжэні Катон закончыла сваё выступленне на кангрэсе словамі: «Будзем дабівацца таго, каб маці ніколі не прыходзілася аплакваць сваіх сыноў, якія палі на вайне, каб нашы сэрцы забыліся аб нянавісці і былі-б напоўнены цудоўнай радасцю, якую дае выхаванне дзяцей для шчасця і прагрэсу».

Ад імя дэлегатаў польскіх жанчын, прыбыўшых вітаць кангрэс, патрыётка Яшчукова гаворыць: «Польскія жанчыны добра ведаюць, што значыць вайна. Сярод прыбыўшых сюды дэлегатак няма ніводнай, якая не страціла-б каго-небудзь з блізкіх. 6 мільёнаў мужчын, жанчын і дзяцей загінула ў Польшчы, паўтара мільёна сірот яшчэ і сёння аплакваюць бацькоў і матак... Мы вернемся дамоў з глыбокай верай, што кангрэс зможа знайсці эфектыўныя сродкі, каб нас, польскіх маці і дзяцей, маці і дзяцей усяго свету абараніць ад няшчасця новай вайны».

Гэта не проста словы. Гэта канкрэтныя справы простых людзей усяго свету, накіраваныя на зрыў планаў падпальшчыкаў вайны.

У авангардзе барацьбы прыхільнікаў міру выступаюць савецкія людзі. Яны змагаюцца за мір, умацоўваючы магутнасць сваёй сацыялістычнай Радзімы. «Кожны наш вытворчы поспех, — гаворыць стаханўка мінскай друкарні імя Сталіна т. Пісьменная, — гэта новая цагляная ўсцяне, аб якую разаб'юць сабе галовы труманы, чэрчылі, далесы і ім падобныя».

Народы ўсяго свету павядаюць яшчэ больш актыўную барацьбу супроць падпальшчыкаў вайны пад кіраўніцтвам вялікага сцяганосца міру, правадчыка ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва таварыша Сталіна.

Г. СМЫСЛОУ.

„ШЛЯХІ-ДАРОГІ“

(Урывак з аповесці)

Выходзіць з друку аповесць А. Васілевіч «Шляхі-дарогі». Яна ахоплівае першыя чатыры пасляваенныя гады і адлюстроўвае станаўленне калгаснага жыцця. Адначасова даюцца малюнкi жыцця савецкага студэнцтва гэтага часу і адраджэння школы. Поруч з гэтым у аповесці паказана, як адраджаецца і зноў ідзе сваім шляхам людское шчасце, разбуранае вайной.

Ніжэй змяшчаем урывак з аповесці.

ГЭТЫ дзень быў выключна шчаслівы для Любы. Быў ужо адвечорак, і яна, не жадаючы зусім спазніцца, нікуды не заходзячы, накіравалася проста дадому. Перасякаючы летні сад, з заросшымі за гады вайны зеллем клумбамі, з паламанымі дрэвамі і кустарнікам, Люба пачула за сабой крокі. Азірнулася — і добра знаёмая хваля радаснай узрушанасці і цяпла хлынула ў сэрца.

— Не спадзяваліся ўбачыць? — хутка падыходзячы і вітаючыся, запытаў яе Хадкевіч.

— Не.

— І не рады? — смеючыся, зноў запытаў ён.

— Рада, — адкрыта прызналася яна.

— Няўжо праўда? — гледзячы на Любу шчаслівымі вачыма, не паверыў ён.

— Не зыйсці з месца, — са смехам запэўніла Люба. — Які вы сёння... — яна хацела сказаць «прыгожы» і стрымалася, сказала: — прыбраны... як на вяселле...

— Як на вяселле? Хіба што на чужое, бо за мяне ніхто замуж не хоча ісці, — пажартаваў аграном.

— А хіба вы каго сваталі і вам адмовілі? Бедненькі! Пашкадаваць вас? — гарэзліва пабліскаваючы вачыма, запытала Люба.

Яны ішлі, перакідваючыся жартамі і ўсмешкамі. Нарэшце Хадкевіч спыніў яе:

— Пачакайце, я і забыўся. Вы тут мяне хваліце, і я захапляюся вашай хвальбой і зусім забыў запытаць — чаго гэта вы былі ў нас, і куды гэта, на ноч гледзячы, вы думаеце ісці?

— Ісці думаю дадому, а была?... Была па справе... — гаручы жаданнем падзяліцца з ім сваім шчасцем, якому цесна было ў грудзях, і не ведаючы, як гэта лепей сказаць, няпэўна адказала Люба.

— Па якой?

— У мяне сёння другое нараджэнне, — загадкава ўсміхнулася яна.

— Як другое нараджэнне? Чаму? — не зразумеў аграном.

— Сёння я атрымала партыйны білет. Не, кандыдацкую картку.

— Ну, дык віншую вас. Чаго-ж адразу не казалі? Такі шчаслівы дзень — і яна — ні слова.

— А шчасце і не любіць, каб аб ім многа казалі, — адказала Люба.

— Можна гэта і праўда, але мае шчасце не хоча сёння маўчаць.

— А адкуль яно ў вас?

— Адкуль? Вы яго мне прынеслі. Давайце сядзем, Люба, — папрасіў ён, хочучы ўзяць яе за руку.

— Ну, але, я буду тут з вамі сядзець да цямна, а тады дваццаць верст ісці адна ноччу, ды яшчэ

лесам, — насмешліва гледзячы аграному ў вочы, прамовіла Люба і схавала руку за спіну.

— Сёння вы дадому не пойдзеце. Хутка мы з вамі пойдзем у кіно, а пераначаваць... я ўступлю вам свой пакой.

— А то як-жа, усё жыццё аб гэтым марыла, — з нечаканай рэзкасцю сказала яна, нібы за яго словамі адчула нешта не зусім шчырае. — Пэўна, каб я засталася ў горадзе, то, апрача вас, у мяне не было-б у каго і пераначаваць, — здзекуючыся з яго, дадала яна.

— Ды не, Люба, — апраўдваўся Хадкевіч, — вы мяне не так зразумелі.

— Ну, добра, добра. Хопіць апраўдвацца, — змякчылася яна і раптам прыняла новае рашэнне: — Ведаеце што, давайце сапраўды пойдзем сёння ў кіно. Я-ж так даўно нічога не бачыла... За работай нават кіноперасоўку праноска. Апошні раз глядзела з Юзікам «Юнасць Максіма»... — успомніла яна — гэта было ў суботу напярэдадні вайны... у школе... Памятаю, я доўга збіралася, і мы спазніліся і сядзелі на падконніку.

Лёгка ўсмешка, выкліканая ўспамінамі аб далёкім мінулым, прабегла па яе вуснах, асвятліла вочы, твар. У канцы саду, пад сагнутай да зямлі, пакалечанай акацыяй, стаяла такая-ж касабокая лаўка. Хадкевіч зноў затрымаў Любу, і яны селі.

Маўчанне цягнулася нядоўга.

— Скажыце, Люба, няўжо праўду кажуць, што вы

і дагэтуль чакаеце свайго Юзіка? — ціха запытаў аграном.

— Чакаю?.. Не, ужо не чакаю. Усёроўна не дачакаюся... — таксама-ж адказала яна.

— Няўжо ўсё жыццё вы думаеце пражыць успамінамі толькі аб ім і не захочаце будаваць нешта новае?

— Усё жыццё — не ведаю, а пакуль што не думаю, — цвёрда адказала яна.

— Чаму?

— Таму што няма ў мяне такога чалавека, які-б мог замяніць мне майго Юзіка. Так, як мы з ім жылі, наўрад ці змагу я з кім жыць яшчэ. Да таго-ж я хутка паеду... Некалі аб гэтым будзе думаць...

— Вы пра вучобу кажаце? Я чуў пра гэта... Але чаму вы думаеце, што жыць так, як вы жылі з Юзікам, не зможае больш ні з кім?

— А вы ўжо забылі першую жонку і гатовы жаніцца? — зноў нечакана абрэзала яго Люба.

— Я не забуду сваю жонку. Я з ёю таксама вельмі добра жыў, — зрабіў ён націск на словы «вельмі», — але я жыў чалавек, а жывому чалавеку хочацца сям'і, жаночай прысутнасці ў кватэры...

Ён канчаткова забытаўся, збіўся... Разлаваўшыся на сябе і раптам набраўшыся адвагі, ён пайшоў наўпрост, напралом.

— Я сур'ёзна прадумаў гэта... Я люблю цябе, Люба, і вельмі хацеў-бы, каб на месцы Аксаны была ты.

Апошнія яго словы ледзь не загубілі справу. Люба ўспыхнула. Жаночая гордасць, паклікаўшы ў саюзніцтва рэўнасць, так і ўскінулася ў ёй.

— Многага вы захацелі, таварыш Хадкевіч. Я і так заўсёды магу быць на сваім месцы. А калі табе патрэбна жаночая прысутнасць, дык калі ласка, шукай яе... Хіба мала жанчын на свеце, — не магла супакойцца яна, таксама перайшоўшы на «ты».

— Люба, не забывай, што ты балюча б'еш па шчыраму пачуццю да цябе, — узмаліўся ён. — Ты яго павінна добра разумець, бо ты была замужам...

— Ну, і добра, — не ведаючы, што сказаць, прамовіла яна, гэтай згодай хутчэй адмаўляючы, чым згаджаючыся з яго словамі. — Табе трэба жонка, якая была-б і добрай маткай. А я ці змагу быць добрай маткай для тваёй дачкі? У мяне сваіх дзяцей не было — гэта раз. Я не ведаю, як іх выхоўваць. А другое... матка тваёй дачкі была твая жонка... Дачка можа не згадзіцца сэрцам прызнаць мяне за сваю маці.

— Я цябе не разумею. Прычым тут дачка? Калі яна, як ты кажаш, не згодзіцца сэрцам прызнаць цябе, мае бацькі будуць яе выхоўваць, як і дагэтуль. Я ім дапамагаю і, безумоўна, не пакіну дапамагаць і пасля жаніцтва, калі ты не захочаш, каб мая дачка жыла з намі.

— Вось бачыш, які ты добры бацька, — павярнула ў другі бок Люба. — Жонку праз год ты ўжо забуду, бо захацеў «жаночай прысутнасці», ад дачкі ты таксама адмовішся, калі гэтага захоча чужая жанчына.

— Па-першае, я без жонкі не год, а чатыры, і я не вінават, што час спірае нават надпіс на камені. Ад дачкі, запомні, з-за жанчыны, якая-б яна ні была, я не адмоўлюся, — губляючы цяжкіх, аднак стараючыся стрымаць сябе, суха падкрэслена адказаў ён.

— Ну, і вельмі добра, ну і на здароўе... — адазвалася ў ёй пакрыўджаная жанчына, адчуўшы моцнае супраціўленне з яго боку.

Люба сама разумела, што яна не мае права вінаваціць Хадкевіча за яго мінулае. Розум напракаў яе за гэта, напамінаў сваё ўласнае шчасце з мужам, сваё мінулае... А сэрца, куды паспеў ужо запаўзіць чарвячок рэўнасці, не згаджалася...

Праўда, пратэст яго быў куды слабейшы, чым довады розуму, але... адразу згадзіцца з гэтымі довадамі яно не хацела.

«Не хачу» — упарта паўгарала яно, сапраўды не хочучы думаць, чаго канкрэтна яно не хацела: самога Хадкевіча, сумеснага жыцця з ім, яго дачкі ці наогул яго мінулага, якое, на жаль, ніяк нельга было выкрасліць, адмовіць...

Непрыемнае маўчанне, ахутанае густым вясновым змрокам, парушыў Хадкевіч.

— Не разумею, чаго нам быць ворагамі, не паспеўшы стаць блізкімі. Не хочаш — твая справа. Сэрцу не загадаеш. Я сказаў табе толькі тое, што даўно ўжо хацеў сказаць і што не адважваюся, або не знаходзіў зручнага выпадку. Ты таксама сказала тое, што думала. Дрэны канец, кажуць, лепш за прыемную няпэўнасць... — закурваючы папяросу, закончыў ён.

Яна не чакала такога пераходу. Думала, ён будзе прасіць, угадваць... Ёй раптам стала так цяжка, быццам толькі што ў яе адабралі нешта бязмежна дарагое... Нечакана падступілі слёзы. Ёй хацелася напавіць сваю памылку, сказаць, што яна казалі не тое, што думала і хацела казаць (у гэты момант ёй здавалася, што гэта было так), хацелася абняць яго і моцна-моцна прыціснуць да яго грудзей, выплакаць на іх сваю адзіноту, сказаць яму многа-многа цёплага, прыемнага...

І нічога гэтага зрабіць яна не магла, не магла прымусяць сябе.

Змрок яшчэ больш згусціўся, украў і схаваў выраз яго твару.

Успыхнуўшы на момант бляск папяросы асвятліў усхваляваны твар агранома.

Неадрыўна глядзячы ў поцемках на яго, Люба не вытрымала і ціха, як гладзяць маленькіх дзяцей, баючыся іх разбудзіць, узяла яго руку і пачала гладзіць...

Морам хлынула ў душу Хадкевіча радасць і шчасце. Ён моцна абняў Любу, пачаў цалаваць...

— Не трэба... Не трэба... — слаба пратэставала яна і хілілася сама да яго.

Хутка яна схамянулася:

— Бачыш, і ў кіно спазніліся, і людзей ісці непакойць нязручна, і дома будуць думаць нямаведама што, — мякка папракнула яна.

— Ну што-ж, калі не хочаш заставацца, давай я правяду цябе дадому.

— Правядзеш? Блізкі свет... А заўтра на працу як?

— А заўтра на працу выйду, як і заўсёды, у восем гадзін.

— Не, я лепш адна пайду, чаго-ж ты з-за мяне будзеш столькі пехатой ісці? — няшчыра адмовілася яна, сама добра ведаючы, што ніколі не адважыцца пусціцца такой парой у дарогу адна.

— Хадзем. Затое чатыры гадзіны пабудзем яшчэ разам.

Ноч была надзіва ціхая. Густая майская цяплынь пашчотна абнімала цела. Мяккі, ледзь чутны ветрык лёгкім павевам дыхаў ім у твары. Усміхалася, падміргвала мільёнамі вачэй Хадкевічу і Любе зорнае неба. Месяц-маладзік, нібы забыты невядомым жанцом на полі серы, непрыкметна рухаўся да вясёлага карагоду зорак. Тая ціснуліся адна да другой і ўздрыгвалі ад нячутнага смеху.

— Цудоўная ноч! — усклікнуў у захапленні Хадкевіч. — Здаецца, ішоў-бы за свет.

— Глядзі, зорка ўпала, — перабіла яго Люба. — Кажуць, калі паспееш што-небудзь загадаць, пакуль яна ўпадзе, то тваё жаданне споўніцца.

— Няўжо? Не ведаў я, а так напрасіў-бы яе...

— Аб чым?

— Каб споўнілася маё адно адзінае жаданне.

— Якое?
— Паслухай, Люба. Прызнацца пэ праўдзе, я не разумею цябе... Я хачу пачуць сёння тваё канчатковае слова.

Хуткая хада, свежае паветра асцяжылі галаву і прагналі хмель, што закружыў яе там, у душным садзе пад цвітухай акацыяй.

— Вось што, Пятрусь. Ты добра ведаеш, што я еду вучыцца і свайго намеру не адмяню. Якая-ж жаніцьба можа быць? Я буду за светам, ты тут. Да таго-ж, ты кажаш, што табе патрэбна сям'я... — не стрымалася зноў, каб не ўкалоць яго. — Дык навошта нам спяшацца? У нас ёсць час пачакаць...

— Але-ж і жаніцьба нам не пашкодзіць.

— Можа пашкодзіць. Мы яшчэ не ведаем як мае быць адзін другога... Я, можа, зусім не буду такая добрая жонка, калі я буду ёю, як табе здаецца, — засмяялася Люба.

— І гэта ўсё? — з лёгкай крыўдай у голасе запытаў ён.

— Сёння ўсё. А потым... мы-ж яшчэ сустрэнемся... — мякка дадала Люба, беручы Хадкевіча за руку, — сустрэнемся.

— Значыць, усё-такі «сустрэнемся»?

— Сустрэнемся, абавязкова, — запэўніла Люба.

— Ну, добра... — згадзіўся Хадкевіч, на самай справе адчуваючы сябе далёка не так добра, як казаў і я хачеў-бы адчуваць.

За поўкілометра ад вёскі яны спыніліся на мосце, што перакінуўся цераз сонную, захутаную густым туманам рэчку.

На ўсходзе адарвалася ад зямлі, заірдылася бледна-ружовая палоска.

Нарадзіўся новы дзень.

— Ну, дзякую за праўду, — нарэшце прамовіў аграном, гледзячы недзе ў бок бязмоўных чаротаў. — Думаю, што ўчарашняя і сёнешняя наша размова не будзе перашкодай для нашых не такіх ужо частых сустрэч да твайго ад'езду.

— Безумоўна, не. Што ты... Прыязджай, заходзь — будзеш госцем, — паспешна прамовіла Люба. — А цяпер... Ідзі, а то спознішся на працу... з-за мяне — працягваючы руку аграному, папрасіла яна.

Ён некаторы час стаяў нерухома, а потым схавіў яе на рукі, моцна-моцна прыціснуў да сябе...

— Пусці!.. задушыш!..

— Эх... ты! Ідзі!.. — да болю сціскаючы яе рукі і не выпускаючы іх з сваіх, адштурхнуў ён Любу.

— Баліць! Пусці! — ускрыкнула яна.

— А мне не баліць?.. — вызваляючы яе, запытаў Хадкевіч.

Ён яшчэ некаторы час стаяў на мосце, гледзячы на малады алешнік, за якім схавалася Люба.

«Будзеш госцем», — паўтарыў у думках Любіны словы аграном. — «Будзеш госцем»... Абрадавала... — уголас, насмешліва прамовіў апошняе ён слова.

— Покуль што так будзе лепей... Так будзе лепей, — адчуваючы нейкую палёжку, пра сябе паўтарала Люба. — А сустрэцца мы яшчэ сустрэнемся... Абавязкова... і не пацалаваў на развітанне... Ну, і непатрэбна... — непрыемна разанула сэрца апошняя думка.

ПЯЮЦЬ

Жаўранкі

(Новы спектакль у тэатры імя Янкі Купалы)

Сцэна з п'есы «Пяюць жаваранкі».

П'еса К. Крапівы «Пяюць жаваранкі» адметна перш за ўсё актуальнасцю тэмы. Аўтар з глыбокім веданнем вырашае важнейшую праблему — умацавання грамадскай гаспадаркі, як адзінай прадпасылкі да стварэння заможнага і культурнага жыцця калгаснікаў.

У практычнай дзейнасці двух калгасаў — «Новая ніва» і «Светлы шлях» — выразна паказаны два розныя метады кіраўніцтва. Сталінская ідэя зрабіць усе калгасы большэвіцкімі, а калгаснікаў заможнымі лягла ў аснову п'есы. Аўтар па-партыйнаму ўскрывае карэні дробнаўласніцкай тэндэнцыі, утрыманых настраў, процістаўляючы гэтай заганнай лініі большэвіцкую лінію кіраўніцтва калгасамі.

У «Светлы шлях» прыязджае старшыня калгаса «Новая ніва» Пытляваны са сваім брыгадзірам Міколам Верасам. Мэта іх прыезду — сасватаць за Міколу агратэхніка калгаса «Светлы шлях» Насцю Вярбіцкую.

Насця — перадавая савецкая дзяўчына. Яна не можа пайсці абы ў які калгас. Шмат энергіі і працы ўклала яна ў гаспадарку свайго калгаса і таму не можа следаваць старому звычаю, калі муж браў жонку да сябе. «Мы многае зламалі, — гаворыць яна. — І звычай, калі ён устарэў, таксама можна зламаць. Спакон веку і сацыялізма не было, а мы яго пабудавалі. Спакон веку жанчына нявольніцай была ў сям'і, а я вольная

савецкая жанчына», — з гонарам адказвае яна на настойлівасць сватаў.

Такая дзяўчына ў дрэнны калгас не пойдзе. А чаго варта гаспадарка, якую так распісва? Пытляваны? Трэба паглядзець. Што-ж аказалася пры праверцы? Калгаснікі «Новай нівы» сапраўды жывуць заможна. На першы погляд здаецца, што мае рацыю Пытляваны. Але, разабраўшыся, — выходзіць не так. Калгас «Светлы шлях» пабудоваў канюшню, два кароўнікі, птушнік, школу, медпункт, клуб і інш., а Пытляваны гаворыць, што ўсё гэта не варта ўвагі, што самае важнае — высокі працадзень. Ён не хоча зразумець, што калгаснік імкнецца жыць не толькі заможна, але і культурна. У «Светлым шляху» ёсць электрычнасць, радыё, а Пытляваны ўсё гэта называе забаўкай.

Старшыня калгаса «Светлы шлях» Туміловіч раскажаў пра гэта ў абкоме партыі, і там яго падтрымалі. Дальнабачная Насця бязмежна радавалася, калі даведлася, што іх калгас лепшы. Значыць яе праца не прапала дарэмна. Яна ацэнена. Разам з тым Насця даведваецца, што і «Новая ніва» выпраўляе сваю лінію. Упэўненая ў тым, што і там яе планам будзе поўны прастор, яна вырашае: «Калі мяне людзі паважаюць,

дык яны і працаваць мне дапамогуць, каб я і ў іх не апошняй была. А як працаваць, пра гэта мы з Мікалаем Сымонавічам дамовіліся. Ёсць у нас намеры добрыя і планы вялікія, што мы разам выношвалі. Разам і ў жыццё праводзіць іх будзем».

Высокародныя і правільныя імкненні калгаснікаў знайшлі падтрымку і дапамогу партыі. Такі сюжэт і жыццёвая аснова п'есы «Пялюць жаваранкі». П'еса паказвае, наколькі блізка калгаснікам агульнадзяржаўныя інтарэсы, як гарача змагаюцца яны за сталінскую ідэю зрабіць калгаснікаў заможнымі і культурнымі, а калгасы большэвіцкімі. Уся п'еса прасякнута аптымізмам, жыццёвым гумарам. Калгаснікі ў п'есе, як і ў жыцці, — разумныя, прывабныя людзі.

Пастаноўшчык спектакля К. Саннікаў разам з калектывам выканаўцаў з вычарпальнай глыбінёй і яснасцю ўскрылі змест п'есы. Самым каштоўным у спектаклі з'яўляецца распрацоўка тэмы непарыўнага адзінства народа і партыі. Тое, за што змагаліся ў калгасе Насця, Туміловіч, Здрава, Паўліна, Сымон Верас і іншыя перадавыя калгаснікі, было рашуча падтрымана абкомам партыі, які накіраваў энергію мас на правільны большэвіцкі шлях і разам з калгаснікамі выправіў заганы лінію, якую вёў Пятляваны.

Кожнае слова і фраза гучаць са сцэны жыццёва і праўдзіва, што спрыяе поўнацэннасці створаных артыстамі вобразаў.

Спектакль пераконвае гледача ў тым, што ў сучасных калгасах ёсць усе матэрыяльныя прадпасылкі, каб перайсці да будаўніцтва аграгарадоў, а гэта падвядзе калгасы ўшчыльную да будаўніцтва камунізма на вёсцы.

Не малое месца адвёў аўтар савецкай жанчыне. Ролю Насці Вярбіцкай выконвае І. Ждановіч. Насця-Ждановіч — гэта палымная патрыётка. Яе інтарэсы не абмяжоўваюцца інтарэсамі свайго калгаса. Яна з Міколам думае над планам палепшання калгаснай гаспадаркі. Насця — актыўная і рашучая. Яна не церпіць зазіяства, самасупакоенасці. Разам з тым

ёй уласцівы лірычнасць і далікатнасць. У цэлым артыстка стварыла вобраз перадавой і разумнай, культурнай і духоўна прыгожай дзяўчыны, прадстаўніцы калгаснай вёскі.

Артыст В. Дзядзюшка бліскуча іграе ролю Пятляванага. Самаўпэўнены і крыху нахабны, ён ужо пасля сутычкі ў доме Насці робіцца асцярожным, але яшчэ не здаецца. Калі-ж у абкоме яго пераканалі фактамі, Пятляваны-Дзядзюшка сур'ёзна задумаўся і прызнаў свае памылкі. У апошняй карціне ён ужо прапануе Туміловічу паспаборнічаць. Пятляваны-Дзядзюшка — разумны і дзейны чалавек, сумленны камуніст, які ўмее мужа прызнаць і выправіць свае памылкі.

Глыбока хваляючы вобраз Аўдоці Захараўны, мачы Насці, стварыла артыстка Л. І. Ржэцкая. У ім як-бы сабраны ўсе лепшыя якасці нацыянальнага характару беларускай жанчыны, прасякнутага шчырасцю і цеплынёй тых вялікіх пачуццяў, якія ўласцівы маткам. Добрадушная і таварыская Аўдоця Захараўна — адданая грамадскай справе калгасніца. Яе залатыя рукі прызвычаены да працы. Людзі любяць і паважаюць яе за добрае сэрца, за адданую працу на карысць Радзімы.

Артыстка В. Пола стварыла яркі вобраз энергічнай і актыўнай, вострай на язычок калгасніцы Паўліны. Нястомная працаўніца і завадзіла, заўсёды бадзёрая і вясёлая Паўліна-Пола — тыповы вобраз беларускай калгасніцы, якая знайшла сваё шчасце ў калектыўнай працы. Вобраз Паўліны — вялікая ўдача артысткі і ўсяго спектакля.

Цеплынёй вее ад вобраза бацькі Міколы — Сымона Вераса. Артыст Г. Грыгоніс паказвае Вераса, як чалавека, які разумее памылкі свайго старшыні і выступае супроць яго.

У цэлым спектакль — вялікая ўдача тэатра, аб чым сведчыць гарачы прыём яго савецкім гледачом і асабліва калгаснікамі.

А. АТРОШЧАНКА.

С. М. КІРАЎ

16 год таму назад, 1-га снежня 1934 года, загінуў незабыўны Сяргей Міронавіч Кіраў. Зладзейскі выстрал подлага наёмніка фашызма, гнуснага трацкіска-бухарынскага вырадка абарваў цудоўнае і кіпучае жыццё выдатнага большэвіка, любімца ўсёй партыі, усяго народа.

З глыбокім хваляваннем вымаўляе кожны савецкі чалавек імя Кірава. Абаяльны і прамяністы вобраз яго — вобраз чалавека, які ўсё жыццё да апошняга ўздыху аддаў справе ажыццяўлення вялікіх ідэй

Леніна — Сталіна, служэнню партыі, справе народа.

Сяргей Міронавіч Кіраў нарадзіўся ў 1886 годзе ў горадзе Уржуме Вяцкай губерні (цяпер Кіраўская вобласць) у беднай сям'і. Сумным было яго дзяцінства. Рана страціўшы бацьку і маці, ён перанёс шмат гора. У пятнаццацігадовым узросце ён збліжаецца з палітычнымі ссыльнымі, прымае актыўны ўдзел у выданні рэвалюцыйных лістовак і адозваў, выкрываючых царскае самадзяржаўе.

У 1904 годзе, закончыўшы Казанскае механічнае вучылішча, Кіраў едзе ў Сібір. Тут 18-гадовы юнак становіцца прафесіянальным рэвалюцыянерам. Ён уступае ў партыю большэвікоў і разгортвае кіпучую партыйную дзейнасць, праходзіць школу рэвалюцыйнай барацьбы ад падпольнага гуртка да арганізатара і кіраўніка ўзброенай народнай дэманстрацыі ў Томску. У хуткім часе Кіраў становіцца віднейшым партыйным работнікам, членам Томскага падпольнага камітэта РСДРП.

Волю бясстрашнага пролетарскага рэвалюцыянера не змаглі зламаць ні праследванні, ні частыя арышты, ні турмы. Скрываючыся ад царскіх ішчэек, ён у маі 1909 года пераязджае ва Владзікаўказ і прадаўжае весці прапагандысцкую работу: згуртоўвае масы вакол большэвікоў, рыхтуе іх да новых рэвалюцыйных баёў.

Увесь баявы шлях Кірава да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі непарыўна звязаны з гераічнай барацьбой большэвіцкай партыі за звяржэнне самадзяржаўя, памешчыкаў, капіталістаў.

Сапраўды нязмерную работу правёў Кіраў на стварэнню і ўмацаванні савецкай улады і ажыццяўленню правільнай ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі на Паўночным Каўказе і Закаўказзі.

Узначальваючы ленінградскую партыйную арганізацыю С. М. Кіраў у поўнай меры праявіў бліскучыя здольнасці арганізатара, дзеяча ленінска-сталінскага тыпу. Пад яго кіраўніцтвам Ленінградская партый-

ПА СТАРОНКАХ Календара

ная організація розіграла агідную банду тракціска-зіноуеўскіх вылюдкаў.

Творчай працай Кірава горад Ленінград быў ператворан у адзін з буйнейшых цэнтраў новых галін прамысловасці.

З імем Кірава звязана асваенне Кольскага паўвострава з яго прыроднымі багаццямі.

Кіраў быў выдатным арганізатарам і кіраўніком сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. На калгасныя палі Ленінградскай вобласці ён увёў новыя культуры; на яго ініцыятыве створаны гарадныя саўгасы ў Запаляр'і.

Многа зрабіў Кіраў для ўмацавання і палепшання работы Саветаў Ленінграда і вобласці. «Высокі аба-

вязак органаў дыктатуры, — гаварыў ён, — Саветы могуць паспяхова выконваць толькі ў тым выпадку, калі яны будуць ва ўсёй сваёй рабоце цвёрдымі і рашучымі праваднікамі генеральнай лініі нашай партыі».

Праніклівым большэвіцкім словам і асабістым прыкладам Кіраў умеў натхняць масы на слаўныя подзвігі. Вялікі патрыёт і трыбун, ён вучыў працоўных горача любіць сваю радзіму, заклікаў пастаянна мацаваць яе магутнасць.

Совецкія людзі свята шануюць памяць свайго любімага і трыбуна, палымянага большэвіка і вялікага савецкага патрыёта — С. М. Кірава, вобраз якога назаўсёды захаваецца ў іх сэрцах.

К. Ф. РЫЛЕЕВ

П. І. ПЕСТЕЛЬ

ДЗЕКАБРЫСТЫ

(Да 125-годдзя з дня паўстання)

Узброенае паўстанне дзекабрыстаў адбылося ў Пецярбургу 14 снежня (дзекабра) 1825 года. Адсюль і назва — дзекабрысты.

Паўстанне дзекабрыстаў мела вялікае значэнне ў гісторыі рэвалюцыйнага руху ў Расіі. Гэта было першае адкрытае выступленне супроць царызма са зброяй у руках. Яно адбывалася на плошчы сталіцы перад тварам усяго народа. Дзекабрысты ішлі пад рэвалюцыйнымі лозунгамі звяржэння самадзяржаўя і ліквідацыі прыгоннага права.

Кіраўнікамі паўстання былі Пестель, Сергей Мураўёў-Апостал, Бестужэў-Румін, Кахоўскі і Рылееў. Гэта былі гвардзейскія афіцэры-дваране, якія паднялі на паўстанне свае вайсковыя часці.

Царскі ўрад узброенымі сіламі надавіў паўстанне і жорстка расправіўся з яго ўдзельнікамі. Усяго да следства і суда над дзекабрыстамі было прыцягнута 579 чалавек. Следства па справе дзекабрыстаў вялося пры непасрэдным удзеле Нікалая І. Актыўных арганізатараў паўстання прыгаварылі да павешання, многіх удзельнікаў саслалі ў Сібір на катаргу, некаторых афіцэраў разжалавалі ў салдаты і саслалі на Каўказ.

Галоўнай прычынай няўдачы дзекабрыстаў у паўстанні было тое, што яны варожа адносіліся да рэвалюцыйнага руху мас.

Ленін называў дзекабрыстаў «рэвалюцыянерамі-дваранамі». У гэтым трапным азначэнні падкрэслена класавая абмежаванасць дзекабрыстаў, але разам з тым адзначана іх рэвалюцыйнасць.

Паўстанне дзекабрыстаў натхніла на барацьбу з самадзяржаўем і прыгонніцтвам лепшых прадстаўнікоў рускага народа.

Значэнне паўстання ахарактарызавана В. І. Леніным у артыкуле «Памяці Герцэна».

«Мы бачым ясна тры пакаленні, тры класы, якія дзейнічалі ў рускай рэвалюцыі. Спачатку — дваране і памешчыкі, дзекабрысты і Герцэн. Вузкая кола гэтых рэвалюцыянераў. Вельмі далёкі яны ад народа. Але іх справа не прапала. Дзекабрысты абудзілі Герцэна. Герцэн разгарнуў рэвалюцыйную агітацыю. Яе падхапілі, расшырылі, умацавалі, загартавалі рэвалюцыянеры-розначынцы, пачынаючы з Чэрнышэўскага і канчаючы героямі «Народнай Волі». Шырэй стала кола барацьбітоў, бліжэй іх сувязь з народам. «Маладыя штурманы будучай буры» — называў іх Герцэн. Але гэта не была яшчэ сама бура. Бура, гэта — рух саміх мас. Пролетарыят, адзіны да канца рэвалюцыйны клас, падняўся на чале іх і ўпершыню падняў да адкрытай рэвалюцыйнай барацьбы мільёны сялян. Першы наіск буры быў у 1905 годзе».

„ІСКРА“

У снежні 1900 года была створана першая агульнаруская нелегальная газета рэвалюцыйных марксістаў «Іскра». Ініцыятарам і тварцом «Іскры», яе ідэйным натхніцелем і арганізатарам быў Владзімір Ільіч Ленін.

Стварэнне газеты «Іскра» з'яўлялася буйнейшай палітычнай падзеяй. Яе асноўнай задачай было звязаць паміж сабой разрозненыя марксісцкія арганізацыі, што тады існавалі ў Расіі, і падрыхтаваць стварэнне ў краіне адзінай марксісцкай рабочай партыі, здольнай узначаліць рэвалюцыйную барацьбу пролетарыята.

«Іскра» паклала пачатак ажыццяўленню ленинскага плана будаўніцтва партыі новага тыпу. Сваю важнейшую задачу «Іскра» бачыла перш за ўсё ў тым, каб адмежаваць рэвалюцыйныя элементы ў пролетарскім руху ад апартуністычных. Згуртаваць іх у агульнарускую баявую партыю з яснай праграмай, цвёрдай тактыкай і адзінай воляй.

«Іскра» вяла бязлітасную барацьбу за марксізм, як адзіную рэвалюцыйную тэорыю пролетарыята. Яна падваргала знішчальнай крытыцы ўсю сістэму поглядаў міжнароднага рэвізіянізма, разграміла эканамізм, як рознавіднасць міжнароднага апартунізма, і тым самым адстаяла стварэнне самастойнай рабочай партыі ў Расіі і яе кіруючую ролю ў надыходзячай рэвалюцыі.

Ведучы бязлітасную барацьбу з усімі апартуністычнымі плынямі ў рускім і міжнародным рэвалюцыйным руху, «Іскра» распрацавала і абгрунтавала праграмныя, тактычныя і арганізацыйныя прынцыпы партыі. Яна выпрацавала партыйную праграму, прынятую на II з'ездзе РСДРП.

«Іскра» была не толькі ідэя-тэарэтычным, але і практычным арганізацыйным цэнтрам партыі.

«Спатрэбілася некалькі год напружанай работы Леніна, — пішаца ў Кароткім курсе гісторыі ВКП(б), — і арганізаванай ім газеты «Іскра», каб пераадолець разброд, перамагчы апартуністычныя хістанні і падрыхтаваць утварэнне Расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі».

Таварыш Сталін з уласцівай яму геніяльнасцю ацаніў ролю Леніна ў стварэнні першай марксісцкай газеты «Іскра».

«Знаёмства з рэвалюцыйнай дзейнасцю Леніна, — піша ён, — з канца 90-х гадоў і асабліва пасля 1901 года, пасля выдання «Іскры», прывяло мяне да пераконання, што мы маем у асобе Леніна чалавека незвычайнага. Ён не быў тады ў маіх вачах простым кіраўніком партыі, ён быў яе фактычным стваральнікам, бо ён адзін разумеў унутраную сутнасць і неадкладныя патрэбы нашай партыі...».

«З іскры разгарыцца полымя» — такі быў дэвіз ленинскай «Іскры». І сапраўды з «Іскры» ленинскіх ідэй разгарэлася полымя сацыялістычнай рэвалюцыі, якое знішчыла да канца лад памешчыцкага і капіталістычнага рабства ў нашай краіне.

РАСПАРАДАК ДНЯ ШКОЛЬНИКА

За дзень можна паспець зрабіць вельмі многа, трэба толькі навучыцца берагчы свой час і правільна скарыстоўваць яго. Пастаяннае, раз назаўсёды ўстаноўленае размеркаванне часу для працы і адпачынку называецца рэжымам дня.

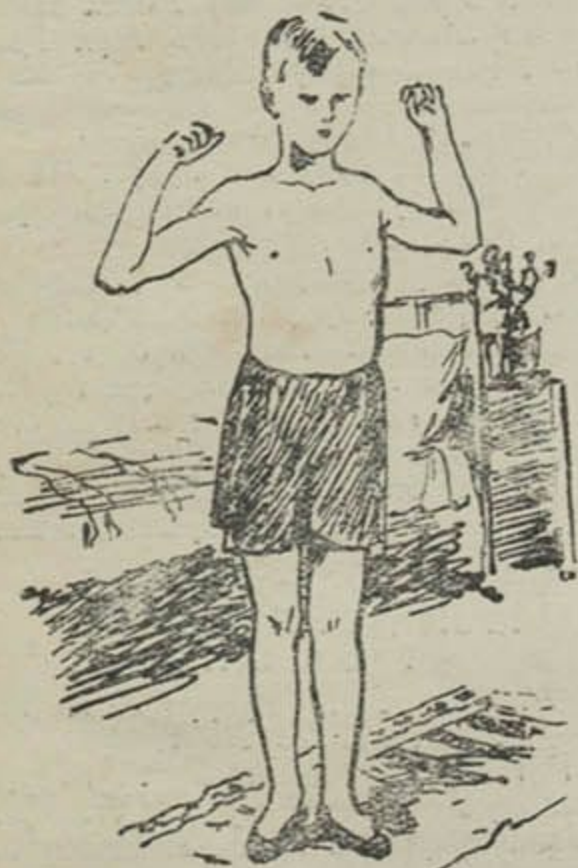
Кожны, хто хоча пражыць сваё жыццё змястоўна і з карысцю для грамадства, павінен стаць арганізаваным, сабраным чалавекам. Прывучацца да арганізаванасці трэба з дзяцінства. Даросламу чалавеку, калі ён з дзіцячых год не прывучан быць гаспадаром свайго часу, вельмі цяжка змагтацца з уласнай разбоўтанасцю.

Рэжым дня дапамагае выхоўваць сілу волі і арганізаванасць.

Разумнае чаргаванне працы і адпачынку, своєчасовае харчаванне, сістэматычныя заняткі фізкультурай і спортам неабходны для таго, каб чалавек быў здаровым, бадзёрым і працаздольным.

Беспарадкавы вобраз жыцця можа падарваць і расхістаць самае моцнае здароўе. Таму ўсе людзі, а асабліва дзеці, павінны працаваць, вучыцца, снедаць, абедать і вячэраць у пэўныя гадзіны, своєчасова ўставаць і класціся спаць.

Здымкі, змешчаныя на гэтай старонцы, расказваюць аб тым, якім павінен быць прыкладны рэжым дня для школьніка, які вучыцца ў ранішняй змене. Вучні другой змены павінны ў асноўным прытрымлівацца таго-ж распарадку, толькі ўрокі рыхтаваць адразу-ж пасля ранішняга снедання, а затым, перад заняткамі, рабіць прагулку.

Сем гадзін раніны. Час уставаць! Бадзёра ўскочыўшы з пасцелі, насцеж адкрыўшы фортку, трэба ў адных трусіках рабіць ранішняю зарадку.

Пасцяліўшы пасцель і паснедаўшы, школьнік, не спяшаючы, адпраўляецца ў школу. Той, хто збіраецца ў школу наспех і ўсю дарогу бяжыць, баючыся спазніцца, прыходзіць на ўрокі стомленым.

Вярнуўшыся дамоў са школы, трэба перш за ўсё паабедать, а потым на вуліцу! Пасля заняткаў у закрытым памяшканні неабходна гадзіны дзве правесці на свежым паветры.

Прыгатаванне урокаў—сур'ёзная праца для школьніка. Таму ў пакой павінен быць ціха. Сядзець трэба зручна, прама, святло павінна быць злева.

Урокі зроблены. Цяпер трэба выканаць даручэнне па хатняй гаспадарцы. Кожны савецкі школьнік абавязкова павінен дапамагаць сваім бацькам!

Большую частку вольнага часу лепш праводзіць на свежым паветры. Гуляць трэба не менш трох—чатырох гадзін у дзень. Асабліва карысны для здароўя заняткі спортам на паветры. Яны паляпшаюць сон і апетыт, развіваюць мускулы, сэрца і лёгкія, павышаюць супраціўляемасць арганізма розным захворванням.

Вячэраць трэба прыкладна за гадзіну да сну: шкодна класіцца адразу пасля яды.

Павячэраўшы і адпачыўшы, школьнік павінен падрыхтаваць сабе пасцель, ваду для абцірання раніцай. Апошнія клопаты—праветрыць пакой перад сном. Летам акно застаецца адкрытым на ўсю ноч. Пакуль пакой праветрываецца, трэба старанна памыцца, пачысціць зубы.

ПАРАДЫ ПА КУЛІНАРЫ

РЫБА ЗАЛІУНАЯ

Свежую рыбу (судака або карпа) ачысціць, нарэзаць на парцыённыя кавалкі, зварыць да гатоўнасці з лаўровым лістам, цыбуляй, морквай і астудзіць. Звараныя і астуджаныя кавалкі рыбы пакласці ў глыбокае блюда або ў салатнік. Упрыгожыць кожны кавалчак рыбы варанай морквай і нарэзанымі крутымі яйкамі, заліць бульёнам, у якім варылася рыба, і паставіць у халоднае месца для застывання.

Рыбу пры варцы трэба пакрываць.

ЗАЛІУНОЕ З ПАРАСЯЦІ

Парасё выпатрашыць, абмыць у халоднай вадзе, пакласці ў вялікую каструлю, або эмаліраваны ўнутры чыгун, пакласці прыпраў, карэнняў і дастатковую колькасць солі, наліць вады настолькі, каб парасё было зусім ёю пакрыта, паставіць на агонь і варыць да гатоўнасці; затым дастаць, парэзаць на кавалкі, а галаву рассячы папалам, разлажыць на блюда і адставіць. У бульён пакласці ялавічных касцей з жыламі, якія звычайна бяруцца для варкі бульёну з ялавічыны, і варыць, пакуль будзе густы бульён, а затым заліць парасё.

Да заліўнога з парасяці падаецца цёрты хрэн, разведзены воцатам, з дадаткам солі і дробнага цукру.

САЛАНІНА АДВАРНАЯ З ХРЭНАМ

Саланіну загадзя вымачыць на працягу 4 — 5 гадзін у 5 — 6-кратнай па вазе колькасці вады, пакласці цэлым кавалкам у каструлю, заліць халоднай вадой і варыць пры слабым кіпенні 2 — 2½ гадзіны. Звараную саланіну выняць, нарэзаць

невялікімі лустачкамі, пакласці на блюда і паліць 2 — 3 ст. лыжкамі бульёну. Збоку пакласці гарнір — бульбянае або гарохавае пюрэ. Асобна падаць цёрты хрэн з воцатам.

Атрыманы пры варцы саланіны бульён можна скарыстаць для прыгатавання варыва, баршчу, гарохавага або бульбянага супу.

ЯЗЫК АДВАРНЫ

Добра прамыты язык пакласці ў каструлю, заліць гарачай вадой і варыць да гатоўнасці 1½ — 2 гадзіны на слабым агні. Калі язык салёны, то яго трэба заліць халоднай вадой і варыць 2½ — 3 гадзіны. Гатовы язык выняць, абліць халоднай вадой і зараз-жа зняць з яго скуру. Ачышчаны язык нарэзаць лустачкамі, пакласці на блюда, паліць 2 — 3 ст. лыжкамі бульёну. На гарнір можна падаць зялёны гарошак, бульбянае або гарохавае пюрэ.

Бульён, атрыманы пры варцы языка, можна скарыстаць для прыгатавання першых блюдаў.

ТОРТ «НАПАЛЕОН»

Узяць 2 шклянкі пшанічнай мукі, 2 яйкі, 1 кілішак гарэлка, палавіну чайнай лыжкі солі, 200 грамаў слівачнага або тапленнага масла, 1 шклянку цукру, шчапотку солі.

Разбіць у пасудзіну яйкі, выліць гарэлку, пакласці соду, соль (калі ёсць лімон, то замест соды добра выціснуць лімонны сок). Уліць паўтары шклянкі вады. Засыпаць муку ў прыгатаваную масу, колькі возьме. Цеста павінна быць не вельмі крутое (радзей, чым для лапшы). Высыпаць крыху мукі на дошку, раскатаць пласт цеста. Размазаць масла на цеста, затым скласці цеста на 4 часткі

і вынесці на холад. Калі цеста застыне, зноў раскатаць, скласці і паставіць на холад. Такім чынам раскатаць цеста 3 — 4 разы і кожны раз выносіць на холад. Затым зрабіць 2 круглыя аладкі, пакласці іх на патэльнію, запячы ў духоўцы. Выняць, абрэзаць краі і ламанымі крошкамі ўпрыгожыць торт зверху.

Прыгатаваць слівачны крэм. Узяць 2 шклянкі слівак, 1 шклянку вады, 1 шклянку цукровага пяску, 1 парашок ваніліну, 2½ лісткі жалаціну. Сагрэць ваду, пакласці цукар. Калі вада з цукрам закіпіць, апускаць размочаны ў халоднай вадзе жалацін, вымешваючы, каб ён разышоўся. Паставіць на халоднае месца.

Збіць на холадзе смятанку (зліўкі) з ванілінам да белай пены. Затым збіць жалацін у пену і паступова ўліваць у яго смятанку, збіваючы. Калі крэм стане роўны, без камкоў, зрабіць з яго праслойку паміж запечанымі аладкамі, змазаць верх крэмам і пасыпаць крошкамі.

БІСКВІТ (з халоднай масы)

Яек 5 шт., цукровай пудры 150 г, бульбянай мукі 50 г, пшанічнай мукі 50 г, масла 10 г.

5 жаўткоў расціраюць з ¾ шклянкі цукровай пудры дабяла (каля ½ гадзіны), затым дадаюць 50 г пшанічнай і 50 г бульбянай мукі і ўзбітыя бялкі. Напаўняюць масай змазаную форму і пякуць у лёгкім духу. Застылы бисквіт нарэзаюць ломцікамі і захоўваюць у закрытым шклянным слоіку.

КРЭМ ДЛЯ ПІРОЖНЫХ І БІСКВІТАУ

Мукі 20 г, цукру 60 г, яек 2 шт, малака 200 г.

У каструлю пакласці 1 поўную сталовую лыжку мукі, 2 сталовыя лыжкі цукровага пяску, шчапотку солі. Дадаць 2 сырыя жаўткі, збіць добра ўсё венічкам, развесці 1 шклянкой кіпячага малака і варыць, памешваючы, пакуль не закіпіць. Даць кіпець 5 — 10 хвілін, каб крэм загусцеў. Зняць, дадаць, мяшаючы, 2 узбітыя бялкі, потым астудзіць.

ПУЛЬХНЫ ПІРОГ

На 5 бялкоў узяць поўшклянкі варэння і выкласці ўсё ў місачку. Збіваць драўлянай лыжкай, мяшаючы ў адзін бок хвілін 45, пакуль не атрымаецца густая, пышная маса. Выкласці на эмаліраванае блюда, разраўнаць, злёгку пасыпаць цукровай пудрай і паставіць у духоўку хвілін на 15, пакуль злёгку падрумяніцца.

Пульхны пірог робіцца перад самым абедам, таму што калі яго спячы раней, то ён сядзе і атрымаецца жорсткая аладка. Да пульхнага пірага можна падаваць зліўкі.

Рэдакцыйная калегія: А. П. УС (адказны рэдактар), А. І. ФЕДАСЮК, А. Н. ЗАХАРАВА, В. І. ФІЛІПАВА, К. А. АБУШЭНКА, Г. Л. ДАЗОРЦАВА.

Журнал «Работница и крестьянка» на беларуском языке. Издание ЦК КП(б)Б.

Адрас рэдакцыі: Мінск, вул. Пушкіна, 55, пакой 23. Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4. Зак. № 630

АТ 02039

Тыраж 10.000

Падпісана да друку 12/XII-50 г.

Цана 1 р. 50 к.

НАЦЫОНАЛЬНАЯ
БІБЛІЯТЭКА
БЕЛАРУСІ